

การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ
เขต 2

พรทิพย์ สุขจิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

วัน เดือน ปี... 23 เม.ย. 2552

เลขทะเบียน..... 00219792

เลขเรียกหนังสือ 024
372.12

วิทยานิพนธ์ (แผน ข) นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

2550 ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

ด.2 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

A STUDY OF ADMINISTERING THE ACADEMIC PROGRAMMER
OF KLONGKANYA SCHOOL UNDER THE OFFICE OF
SAMUTPRAKAN EDUCATIONAL SERVICE AREA 2

PORNTIP SUKCHIT

This research is part of the study under the curriculum of Master of
Education Program in Educational Administration

2007

Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

วิทยานิพนธ์ (แผน ข) การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2

โดย พรทิพย์ สุจริต

สาขา การบริหารการศึกษา

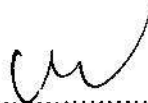
ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ (แผน ข) รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์
กรรมการ ดร.นงลักษณ์ เรือนทอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ (แผน ข) ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

.....ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สราวุธ เศรษฐขจร)

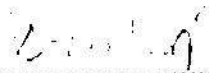
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ (แผน ข)

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล)

..... กรรมการ
(ดร.นงลักษณ์ เรือนทอง)

..... กรรมการและเลขานุการ
(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

พรทิพย์ สุขจิต. (2550). การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2.วิทยานิพนธ์ (แขน ข).ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์, ดร.นงลักษณ์ เรือนทอง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ใน 4 ด้าน คือด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน และด้านการวัดผลและประเมินผล ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นข้าราชการครูโรงเรียนคลองกันยา จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูในโรงเรียนคลองกันยา มีการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีการบริหารมากที่สุดได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนที่มีการบริหารน้อยที่สุดได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับน้อย

Prontip Sukchit.(2007). A study of administering the Academic Programmer of Klongkanya School under the office of Samutprakan Educational Service Area 2. Master of Education. Bangkok : Graduate School of Bansomdejchopraya Rajabhat University.
Advisors : Assoc.Prof. Manee Hemthanon, Dr.Nongluk Rueanthong

The objective of the research were to find out problems of administering the academic programmer of Klongkanya school under the office of Samutprakan educational service area 2 four problems were identified in the study curriculum implementation managing teaching – learning activities in school supervision and measurement and evaluation. The population in the study was composed of 10 teachers of Klongkanya school. Questionnaire with five point rating scale was the instrument to gather data and the latter were analyzed by percentage, mean and standard deviation.

Results of the study were the following of administering the academic program of Klongkanya school was found to be at the high level in four problems, taking each of the four problems, to managing teaching – learning activities, was found to be the medium level and to managing and evaluation was to be the lowest level in four problem.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ (แผน ข) เรื่อง การศึกษาบริหารงานวิชาการในโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความอนุเคราะห์อย่างดีของรองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์ ดร.นิวัติ น้อยมณี และดร.นงลักษณ์ เรือนทอง ซึ่งเป็นประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความกรุณาเมตตา ระยะเวลาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการดำเนินการวิจัยจนเป็นผลสำเร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล ดร.อารีวรรณ เขี่ยมสะอาด และคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาที่ได้ให้ความรู้และประสบการณ์ที่เป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณนายจำเริญ งามขี้ม ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองกันยา นายนพพล เลิศประไพ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสีลัง และนายบุญช่วย หน่อแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนปากคลองชวดใหญ่ ที่กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการสร้างเครื่องมือในการดำเนินงานจนทำให้งานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ นายจรัญญา สุขจิต และนางสาวจิรนนท์ นาคมอญ ที่เป็นกำลังใจ และสนับสนุนช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านตลอดมา และขอบคุณคณะครูโรงเรียนคลองกันยา ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลในการวิจัยเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอโน้มระลึกถึงพระคุณอันสูงสุดของคุณพ่อ คุณแม่ ผู้เป็นแรงบันดาลใจ ให้การอบรมสั่งสอน ปลูกฝังความใฝ่รู้ในการศึกษา พร้อมทั้งให้กำลังใจ ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนถ่ายทอดความรู้ ช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนและให้กำลังใจ แก่ผู้วิจัยประสบผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

พรทิพย์ สุขจิต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
ประกาศคุณูปการ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญแผนภูมิ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดในการทำวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
การบริหารการจัดการศึกษาโรงเรียน.....	8
การบริหารงานวิชาการ.....	12
โรงเรียนคลองกันยา.....	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	53
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
ประชากร.....	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	74
สรุปผลการวิจัย.....	74
อภิปรายผลการวิจัย.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	76
บรรณานุกรม.....	77
ภาคผนวก.....	83
ภาคผนวก ก หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	84
ภาคผนวก ข หนังสือขออนุญาต.....	88
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	90
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	98

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงจำนวนร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	62
2. แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนคลองกันยา โดยภาพรวม.....	64
3. แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนคลองกันยา ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้.....	65
4. แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนคลองกันยา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	67
5. แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนคลองกันยา ด้านการนิเทศภายใน.....	69
6. แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนคลองกันยา ด้านการวัดผลและประเมินผล.....	71

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1. โครงสร้างการบริหารโรงเรียนคลองกันยา.....	10
2. การจำแนกนิยามหลักสูตร.....	20
3. วงจรความสัมพันธ์.....	41

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1. โครงสร้างการบริหารโรงเรียนคลองกันยา.....	10
2. การจำแนกนิยามหลักสูตร.....	20
3. วงจรความสัมพันธ์.....	41

เพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมืออย่างเสรีในเวทีโลก ด้วยวิสัยทัศน์ของรัฐที่ประเทศเป็นการสร้างชาติให้มั่นคงได้อย่างยั่งยืน เชื่อมั่นนโยบายการศึกษาในการสร้างชาติ ปรับโครงสร้างและระบบการศึกษา ยึดหลักการบริหารจัดการที่เน้นคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเสมอภาค ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา บูรณาการ การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในการปฏิรูปการเรียนรู้และเชื่อมั่นในนโยบายการศึกษา เพื่อสร้างคน สร้างเยาวชนให้มีความรู้คู่กับการทำงาน และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 นับเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษา ของประเทศ มีสาระสำคัญที่มุ่งเน้นให้มีการปฏิรูประบบบริหาร และการจัดการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีเอกภาพในเชิงนโยบาย และมีความหลากหลาย ในการปฏิบัติมีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาและองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นรวมทั้งส่งเสริมให้เอกชนร่วมจัดการศึกษา และให้มีความอิสระในการบริหารจัดการ ภายใต้การกำกับดูแลจากรัฐในด้านหลักสูตรจัดให้มีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทยความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำเนิน ชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำ สาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญา ท้องถิ่นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเน้นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ ตลอดจนด้านกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และให้เน้นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กรมวิชาการ, 2545: 1) งานบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กรมวิชาการ, 2545 : 4) ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดขอบข่าย ของการบริหารและการจัดการศึกษา ไว้ 4 งาน คือ งานการบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานการบริหารบุคลากร และงานบริหารงานทั่วไป จากขอบข่ายงานบริหารสถานศึกษาได้กำหนดไว้ ทั้ง 4 งานนั้น ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการบริหารการศึกษาให้เป็นไป ตามวัตถุประสงค์นั้น ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545 : 1) ที่กล่าวว่า งานวิชาการ เป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใดมาตรฐานและคุณภาพ ของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา การจัดการเรียนการสอน การจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การจัดสิ่งส่งเสริม งานด้านวิชาการรวมถึงงานด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับ ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษากระทรวงศึกษาธิการโดยอาศัยอำนาจ

ตามความในบทเฉพาะกาล มาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 จึงเห็นสมควรกำหนดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 โดยยึดหลักความมีเอกภาพ ด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ กล่าวคือเป็นหลักสูตรแกนกลางที่มีโครงสร้างหลักสูตรยืดหยุ่น กำหนดจุดหมาย ซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นช่วงชั้นละ 3 ปี จัดเฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อให้สถานศึกษาจัดทำสาระ ในรายละเอียดเป็นรายปีหรือรายภาคให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณสมบัติอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ รวมถึง จัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละกลุ่มเป้าหมายด้วย

โรงเรียนคลองกันยา เป็นโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับประถมศึกษา ได้ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2549 ตามนโยบายและเป้าหมายการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้บรรลุนโยบายและเป้าหมายที่กำหนด จากผลการดำเนินงาน ในปีการศึกษา 2549 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏว่า ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย พิจารณาจากด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 78.83 และ 59.58 จากเป้าหมายร้อยละ 80 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 57.35 และ 61.94 จากเป้าหมายร้อยละ 70 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 73.46 และ 68.74 จากเป้าหมายร้อยละ 75 (แผนงานโครงการและปฏิทินปฏิบัติงานโรงเรียนคลองกันยา, 2549 : 3 - 5) จากสภาพความเป็นจริงได้ประสบปัญหาด้านการดำเนินการหลายประการ เช่นปัญหาด้านหลักสูตร ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ขาดเทคนิคการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ยังยึดติดอยู่กับการสอนแบบเดิม ขาดความรู้ความเข้าใจในการวัด และประเมินผลตามหลักสูตร ครูส่วนใหญ่สอนไม่ตรงวิชาเอกและความถนัด และครูมีภาระงานอื่น ๆ มากกว่าการสอนจนไม่มีเวลาเตรียมการสอน นอกจากนี้ยังขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนสำหรับ ค้นคว้า สื่อที่เน้นกระบวนการคิด ขาดงบประมาณในการซื้อสื่อ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านการดูแลรักษาสื่อ หนังสือแบบเรียนมีราคาแพง และผลการประเมินภายนอกของสมศ.พบว่า ผู้เรียนมีคุณภาพในระดับที่ควรปรับปรุงในเรื่องทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนา

ตนเองอย่างต่อเนื่อง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และความรู้ และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548 : 14)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นได้ว่า การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมยังมีปัญหาอุปสรรคหลายประการทั้งในด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน และด้านการวัดผลประเมินผล ซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยข้อมูลการดำเนินการอย่างตรงประเด็น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ซึ่งผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์สำหรับข้าราชการครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลและเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ตามขอบข่ายของงานวิชาการ ดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ด้านการนิเทศภายใน
4. ด้านการวัดผลและการประเมินผล

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ในขอบข่ายของงานตามแนวคิดคู่มือการใช้หลักสูตรสถานศึกษาพุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ มี 4 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ด้านการนิเทศภายใน
4. ด้านการวัดผล และการประเมินผล

ประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรในการศึกษา ได้แก่ ข้าราชการครูผู้สอน ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำนวน 10 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ ข้าราชการครู จำแนกตามสถานภาพ ได้แก่

1.1 เพศ

- เพศชาย
- เพศหญิง

1.2 อายุ

- ต่ำกว่า 30 ปี
- 31-40 ปี
- 41-50 ปี
- 50 ปี ขึ้นไป

1.3 ระดับการศึกษา

- ปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี
- ปริญญาโท

1.4 ประสบการณ์ในการทำงาน

- น้อยกว่า 25 ปี
- 25 ปี ขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ใน 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ด้านการนิเทศภายใน
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล

นียมศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอสิ่งที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งมีคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องไว้หลายประการดังที่นียมศัพท์ไว้ดังนี้

การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หรือการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา วัดได้จากการตอบแบบสอบถามของข้าราชการครูในโรงเรียนใน 4 ด้าน ได้แก่

1. หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การจัดหลักสูตรของโรงเรียน การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำแผนการจัดการหลักสูตรของโรงเรียน การจัดการเรียน การจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความคิด ทักษะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ได้แก่ การจัดทำตารางเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดกลุ่มนักเรียน การจัดกิจกรรมนักเรียนทั้งในและนอกหลักสูตร

3. การนิเทศภายใน หมายถึง ระดับปฏิบัติเกี่ยวกับการเสนอแนะของผู้บริหาร ในการปรับปรุงและแก้ปัญหากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา โดยการสำรวจ ปัญหาและความต้องการการนิเทศ การจัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศ การประชุมชี้แจง การจัดทำเครื่องการนิเทศ เปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศ ดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง มีการประเมินผลและสรุปผลการนิเทศ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศให้มีประสิทธิภาพ

4. การวัดผลและประเมินผล หมายถึง การปฏิบัติในการวัดผล การกำหนดเกณฑ์ ประเมินผลตามแนวทางของหลักสูตร จุดมุ่งหมาย วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนระหว่างเรียน และหลังเรียน การแปลความจากการวัดผลมาเป็นการประเมินผล การสร้างเครื่องมือการเรียนรู้ การสร้างแบบทดสอบมาตรฐาน การจัดทำเอกสารการวัดผลประเมินผลทุกประเภท เช่น ปฟ.6 แบบบันทึกการสังเกต ฯลฯ การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักการระบียบของ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการวัดผลประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

โรงเรียนคลองกันยา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ถึงระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2

ข้าราชการครู หมายถึง ข้าราชการครูในโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งหรือรักษาการในตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2

ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน และมีหน้าที่สอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาการรับราชการ ตั้งแต่เริ่มรับราชการ ครั้งแรกจนถึงปัจจุบัน โดยนับเวลาเป็นปี

- น้อยกว่า 25 ปี
- 25 ปีขึ้นไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือโรงเรียนคลองกันยา ในการแก้การบริหารงานวิชาการ อันมีผลทำให้บุคลากรในโรงเรียนสามารถพัฒนาคุณภาพ และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน คลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ตามแนวความคิดของเอกสาร ประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ มี 4 ด้าน (กรมวิชาการ, 2545) คือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ด้านการนิเทศภายใน และด้านการวัดผลและประเมินผล

โดยตัวแปรอิสระ คือ ข้าราชการครูในโรงเรียนคลองกันยา จะส่งผลต่อการศึกษา การบริหารงานวิชาการ ใน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน และด้านการวัดผลและประเมินผล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การบริหารการจัดการศึกษาโรงเรียน
2. การบริหารงานวิชาการ
3. บริบทโรงเรียนคลองกันยา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การบริหารการจัดการศึกษาโรงเรียน

การบริหารการจัดการศึกษาเป็นงานหลักสำคัญของโรงเรียน ดังจะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 39** ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง โรงเรียนมีการบริหารการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามในรูปแบบโดยมีหลักสูตรสถานศึกษา และงานบริหารงานหลัก 4 งาน ในแต่ละงานมีความสำคัญด้วยกันทั้งสิ้น และเล็งเห็นงานบริหารการจัดการศึกษางานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น และสถานศึกษาดำเนินการตามที่พระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 กำหนดในมาตรา 24 ว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการต่าง ๆ

ดังนั้นโรงเรียนจึงเล็งเห็นว่าการบริหารการจัดการศึกษางานวิชาการจะมีคุณภาพ มากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับงานฝ่ายวิชาการ ได้มีนักวิชาการให้ทัศนะเกี่ยวกับงานวิชาการ ไว้หลายประการ ดังนี้

ชาญชัย อาจิมสมาจาร (2543 : 23) ได้สรุปการบริหารการศึกษา หมายถึง การใช้อิทธิพล (Influencing) ต่อคนกลุ่มหนึ่ง คือ นักเรียน เพื่อให้มีความเจริญงอกงามสู่วัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ โดยการชักกลุ่มคนที่สอง ซึ่งเป็นครู ในฐานะตัวแทน (Agent) ดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ บรรลุผลสำเร็จ

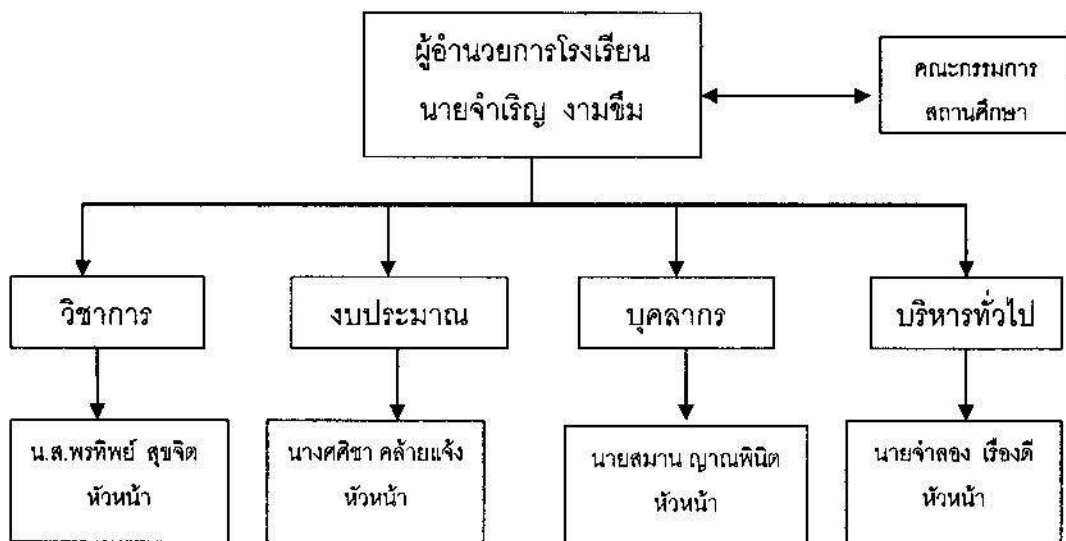
ศิริพร พงศ์ศิริโรจน์ (2540 : 198) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะทางด้าน ความสามารถในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ผู้นำต้องมีสติปัญญาฉลาด รับผิดชอบตนเอง มีความรับผิดชอบ มีความกล้าหาญ มีความแนบเนียน มีความเด็ดขาด มีความกระตือรือร้น มีความสามารถบังคับใจตนเองได้ มีความสามารถในการตัดสินใจ มีความสามารถในการจูงใจ มีความสามารถในการประสานงานและมีผลงานที่ประสบผลสำเร็จ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 6) ได้กำหนดมาตรฐาน เฉพาะสำหรับตำแหน่งเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจลักษณะงานที่ปฏิบัติ
2. มีความเข้าใจกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน
3. มีความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และมีความรู้ความเข้าใจ ในนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
4. มีความเข้าใจในนโยบายและแผนงานของกรม กระทรวง ต้นสังกัด
5. มีความรู้ความเข้าใจนโยบายของรัฐบาล ปัญหาด้านการเมืองเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศ

โรงเรียนคลองกันยา (รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา, 2549: 1-5) ได้จัดโครงสร้างการบริหารงาน เป็น 4 งาน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารงานบริหารทั่วไป โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้กำกับและติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของทุกงาน ซึ่งในการดำเนินงานนั้นโรงเรียนเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนทุกฝ่ายร่วมกันจัดทำธรรมนูญโรงเรียน แผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการในการพัฒนาโรงเรียน

โครงสร้างการบริหารโรงเรียนคลองกันยา
แบ่งตามการบริหาร ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 โครงสร้างการบริหารโรงเรียนคลองกันยา

ที่มา : โรงเรียนคลองกันยา, 2549 : 1-5

การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมีโครงสร้างในการบริหาร ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี
6. การนิเทศการศึกษา
7. การแนะแนวการศึกษา
8. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

9. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
10. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
11. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

การบริหารงานงบประมาณ โรงเรียนมีโครงสร้างในการบริหาร ดังนี้

1. การจัดทำเสนอขอของบประมาณ
2. การจัดสรรงบประมาณ
3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน
4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
5. การบริหารการเงิน
6. การบริหารบัญชี
7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

การบริหารงานบุคคล โรงเรียนมีโครงสร้างในการบริหาร ดังนี้

1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
2. การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
4. วินัยและการรักษาวินัย
5. การออกจากราชการ

การบริหารทั่วไป โรงเรียนมีโครงสร้างในการบริหาร ดังนี้

1. การดำเนินงานธุรการ
2. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. งานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
4. การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
7. การส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป
8. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
9. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
10. การรับนักเรียน
11. การส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย

12. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
13. งานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
14. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
15. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
16. งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
17. การจัดระบบการควบคุมในหน่วยงาน
18. งานบริการสาธารณะ
19. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนพอสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความสามารถทั้งในด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ มีประสบการณ์ รู้จักประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ มีความคิดความเข้าใจในเชิงระบบคิดปฏิบัติดำเนินการ เพื่อจัดการเรียนการสอนและทำกิจกรรมทุกชนิดเพื่อปรับปรุงและพัฒนานักเรียนในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการของสถานศึกษานั้น

การบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจาก การบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 2) โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร ดังที่ กมล ภูประเสริฐ (2545:6) ได้กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา หมายถึงการบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพที่คาดหวังนั้นประกอบด้วยงานหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ งานเกี่ยวกับหลักสูตร ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแนวความคิดในการปฏิรูปการศึกษา สถานศึกษาจะต้องนำหลักสูตรแกนกลางมาจัดเป็นหลักสูตรสถานศึกษา ร่วมกับสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับท้องถิ่นที่สถานศึกษาเป็นผู้กำหนดขึ้น งานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงความคิดที่ให้นั้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการปฏิบัติจริง งานเกี่ยวกับการประเมินผล การเรียนที่หันมาเน้นการประเมินตามสภาพจริง ไม่เน้นการใช้ข้อทดสอบแต่เพียงอย่างเดียว การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่บุคคลหลายฝ่ายร่วมมือกัน

ดำเนินการเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เจริญงอกงามในทุกด้านเพื่อเติบโตขึ้นจะได้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม นอกจากนี้การบริหารงานวิชาการยังเป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียนที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง ส่วนงานอื่น ๆ มีความสำคัญในลักษณะที่เป็นงานสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา สำหรับผู้มีบทบาทหน้าที่ในการบริหาร ได้สนับสนุนส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรทุกฉบับที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการจะสอดคล้องไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและนโยบายของหน่วยงาน เช่น นโยบายประกันโอกาสทางการศึกษาประกันคุณภาพการศึกษา และประกันประสิทธิภาพการศึกษา ซึ่งกิจกรรมปฏิบัติจะส่งผลต่อนักเรียนโดยตรงแล้ว ยังต้องส่งผลต่อนักเรียนในระดับชาติอีกด้วย

การบริหารงานวิชาการมีขอบข่ายกว้างขวางหน่วยงานทางการศึกษาและนักวิชาการได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้หลายประเด็น ดังนี้

เซอร์จีโอวานนีและคนอื่น ๆ (Sergiovanni and others, 1980 : 267-268, อ้างอิงจาก สุณี ทรัพย์ประเสริฐ, 2547 : 21) มีความเห็นว่าขอบข่ายของงานวิชาการต้องประกอบด้วย

1. การตั้งปรัชญาทางการศึกษาขึ้นมาเพื่อปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว
2. การจัดทำโครงการทางการศึกษาต่าง ๆ
3. การจัดให้มีการประเมินผลหลักสูตรและทักษะการเรียนการสอน
4. การสร้างบรรยากาศภายในสถานศึกษาให้พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง
5. การจัดหาวัสดุสำหรับการเรียนการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540:7) ได้กำหนดขอบข่ายของงานวิชาการที่สำคัญ ๆ ไว้ 8 ประการ คือ

1. งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. งานการเรียนการสอน
3. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
4. งานวัดผลและประเมินผล
5. งานห้องสมุด
6. งานนิเทศภายใน
7. งานด้านวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน
8. งานอบรมทางวิชาการ

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 3-4) ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วยงานต่อไปนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงานดังนี้

1.1 แผนการปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดปฏิทิน การศึกษา ความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ การจัดชั้นตอนและเวลาในการทำงาน

1.2 โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาการที่ต้องสอนตามหลักสูตร

1.3 บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของกรกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้าและยึดโครงการสอนเป็นหลัก

2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

2.1 การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจนผู้เรียนในแต่ละรายวิชา

2.2 การจัดชั้นเรียน เป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่ รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในห้องเรียน

2.3 การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษา และความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

2.4 การจัดแบบเรียน โดยปกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจะจัดแบบเรียนที่กระทรวงศึกษาริการกำหนด นอกจากนั้นครูอาจใช้นั่งสื่ออื่นเป็นหนังสือประกอบหรือจากเอกสารที่ครูเตรียมเอง

2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าวิทยาการ เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ความก้าวหน้าของสังคม ธุรกิจอุตสาหกรรม เป็นต้น

2.6 การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงานเป็นการให้นักเรียนนักศึกษาผู้จักนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริงทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชาและอาชีพนั้น เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

3. การจัดบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการส่งเสริมการจัดหลักสูตรและโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้แก่

3.1 การจัดสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษานักเรียนนักศึกษา เน้นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน

3.2 การจัดห้องสมุดเป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยากร ให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติม

3.3 การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุง แก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

4. การวัดผลและประเมินผล เป็นกระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 9-16) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน 9 ประการ ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร
2. การบริหารการเรียนการสอน
3. การบริหารงานประเมินผลการเรียน
4. การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา
5. การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ
6. การบริหารการวิจัยและพัฒนา
7. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ
8. การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ
9. การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา

สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 111) เสนอว่างานด้านวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดในการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจขอบข่ายเนื้อหาและหลักการบริหารงานด้านวิชาการอย่างลึกซึ้ง ในขอบข่ายงานวิชาการดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านการนิเทศภายใน
4. ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา
5. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

จากแนวความคิดของนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับขอบข่ายของงานบริหารวิชาการ จะเห็นว่ามีส่วนที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งมีได้หมายถึงเฉพาะการเรียนการสอนในห้องเรียนเท่านั้น แต่จะครอบคลุมงานด้านอื่น ๆ ด้วย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอกำหนดขอบข่ายงานวิชาการเป็น 4 ด้าน คือ.

1. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ด้านการนิเทศภายใน
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล

ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

หลักสูตร เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของกระบวนการทางการศึกษา เพราะเป็นตัวกำหนดให้ผู้เรียนไปถึงจุดหมายปลายทางได้คำว่าหลักสูตร (Curriculum) หมายถึง บรรดาประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้แก่ นักเรียนตามระดับชั้น ตามความต้องการของนักเรียน ตามวัยของนักเรียน ตามความสนใจของนักเรียน และความต้องการของสังคม ทั้งนี้รวมทั้ง ประสบการณ์ที่จัดขึ้นทั้งภายในและภายนอกเวลาเรียนตามปกติในโรงเรียน (ภิญโญ สารร, 2526 : 326) ซึ่งจุดมุ่งหมายในการจัดประสบการณ์ก็เพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการทางความรู้ ความสามารถ เจตคติ และค่านิยมต่าง ๆ เป็นไปตามความต้องการของสังคม หลักสูตรจึงเป็นได้ ทั้งโครงการของนักเรียน เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่จัดให้นักเรียนได้เรียน ตลอดจนมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้แก่ นักเรียน

(เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2527 : 152) นอกจากหลักสูตรจะมีความหมายดังกล่าวแล้วยังหมายถึงโปรแกรมการศึกษาที่โรงเรียนกำหนดขึ้นให้ผู้เรียนได้เรียนอีกด้วย (Good, 1973 : p.157) นอกจากนี้ได้มีผู้ให้ความหมายและคำจำกัดความของหลักสูตรไว้ ดังนี้

เวรและไรอัน (Wynny & Ryan, 1991 : 135) กล่าวว่า "สำหรับการศึกษาแล้วหลักสูตรเป็นสิ่งยิ่งใหญ่ที่สุด" เหตุผลที่กล่าวเช่นนั้นก็เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรเป็นสิ่งที่ซับซ้อน ไม่คงที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา หลักสูตรจึงต้องกำหนดให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในมุมกว้าง การเปลี่ยนแปลงในชุมชน ในโรงเรียนและตัวนักเรียนด้วย ทำให้การพัฒนาหลักสูตรเป็นเรื่องยาก คล้ายกับคนขับรถไม่เป็นแต่ต้องขับรถไปท่ามกลางการจราจรที่คับคั่ง

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 25) ได้สรุปความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎีหลักการ และการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามที่มุ่งหมายไว้
2. หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษาโดยมีปัจจัยนำเข้า คือ ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ กระบวนการได้แก่ กิจกรรมการเรียนการสอน ผลผลิตได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสำเร็จทางการศึกษา เป็นต้น
3. เป็นแผนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

บรรพต สุวรรณประเสริฐ (2544 : 14-15) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 4 ลักษณะ ดังนี้

1. หลักสูตร หมายถึงรายวิชาหรือเนื้อหาสาระที่ใช้สอน ซึ่งจะเน้นที่การกำหนดเค้าโครงหรือหัวข้อและรายละเอียดของเนื้อหาที่จะสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
2. หลักสูตร หมายถึงมวลงประสพการณ์ที่โรงเรียนหรือสถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน
3. หลักสูตร หมายถึงกิจกรรมการเรียนการสอน
4. หลักสูตร หมายถึงสิ่งที่สังคมคาดหวังหรือมุ่งหวังที่จะให้ผู้เรียนได้รับ

กรมวิชาการ (2545 : 5) หลักสูตรสถานศึกษาเป็นแผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงลำดับขั้นของมวลงประสพการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเองมีชีวิตรอยู่ในโรงเรียน

อึ้งรัง บัวศรี (2545 : 7) กล่าวว่าหลักสูตรคือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดขึ้น เพื่อแสดงถึงจุดมุ่งหมายการจัดเนื้อหากิจกรรมและมวลงประสพการณ์ ในแต่ละโปรแกรมการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่กำหนดไว้

ดังนั้น พอสรุปได้ว่าหลักสูตร หมายถึงแผนการจัดกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่นำไปปฏิบัติ เนื้อหาและจำนวนชั่วโมงสอนแต่ละวิชา วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและวิธีการประเมินผล

ลักษณะสำคัญของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 4-7) ได้กำหนดสาระสำคัญของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ ดังนี้

หลักการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ
4. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสพการณ์

จุดมุ่งหมายหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดมุ่งหมาย ซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์
2. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า
3. มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะ และศักยภาพในการจัดการ การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงาน ได้เหมาะสมกับสถานการณ์
4. มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญญา และทักษะในการดำเนินชีวิต
5. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี
6. มีประสิทธิภาพในการผลิต และการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค
7. เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
8. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อม
9. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ตั้งงามให้สังคม

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของทาบามีจุดเด่นหลายประเด็นเป็นต้นว่า ทำให้ครูต้องพัฒนาตนเองในการเตรียมตัวที่จะนำรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรไปใช้ปฏิบัติจริง ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้มีพื้นฐานเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรและการสอน ทั้งนี้โดยทั่วไปหลักสูตรมักจะถูกมองว่าเป็นเพียงเอกสารที่แยกออกจากการสอน และมีผู้เข้าใจว่าการพัฒนาหลักสูตรกับการสอนไม่เกี่ยวข้องกับรูปแบบของทาบามา เป็นการผูกโยงหลักสูตรและการสอนเข้าด้วยกัน รูปแบบจึงเป็นทฤษฎีและการปฏิบัติ

อุทัย บุญประเสริฐ (2540 : 27) ได้กล่าวว่า งานวิชาการ ได้แก่ งานที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้เป็นงานบริหารหลักสูตรให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและได้ผลผลิตของหลักสูตร หมายถึง ตัวเด็กที่เป็นผลผลิตของหลักสูตรที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและงานวิชาการจะครอบคลุมการบริหารหลักสูตรซึ่งเป็นตัวการสำคัญในการกำกับหรือกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา

เซเลอร์และอเล็กซานเดอร์ (Saylor & Slexander, 1966 : 5) ได้อธิบายความแตกต่างระหว่างแผนการจัดกิจกรรมที่โรงเรียนได้ดำเนินการจริงไว้ว่า “หลักสูตรคือกิจกรรมทั้งหมดที่โรงเรียนจัดให้นักเรียน” และการวางแผนหลักสูตรเป็นการเตรียมการให้โอกาสกับผู้เรียน ซึ่งอาจกล่าวสรุปว่า คู่มือหลักสูตรก็คือการวางแผนหลักสูตรนั่นเอง

นอกจากนั้นได้มีผู้ให้นิยามศัพท์คำว่าหลักสูตร ไว้ต่าง ๆ กันดังนี้ คือ

- เป็นประสบการณ์ทั้งหมดที่เด็กได้รับภายใต้การแนะนำของครู
- เป็นลำดับประการณ์ที่โรงเรียนจัดทำขึ้นโดยจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนสามารถคิดและปฏิบัติ

ตามที่ตั้งจุดหมายไว้

- เป็นประสบการณ์ทั้งหมดที่ผู้เรียนได้รับภายใต้การดำเนินการที่โรงเรียนจัดให้

โอลิวา (รุจิรี ภูสาระ, 2543 : 3; อ้างอิงจาก Oliva, 1992 : 5-6) ได้นำคำนิยามต่าง ๆ ของหลักสูตรมาเรียบเรียงไว้ดังนี้ หลักสูตร คือ

- สิ่งที่ใช้สอนในโรงเรียน
- ชุดวิชาที่เรียน (Set of Subjects)
- เนื้อหา (Content)
- โปรแกรมการเรียน (Program of Studies)
- ชุดของสิ่งที่ใช้ในการเรียนการสอน (Set of Materials)
- ลำดับของกระบวนวิชา (Sequence of Courses)
- จุดประสงค์ที่นำไปปฏิบัติ (Performance Objectives)
- กระบวนวิชาที่ศึกษา (Course of Study)
- ทุกสิ่งที่ดำเนินการในโรงเรียน รวมทั้งกิจกรรมนอกห้องเรียน การแนะแนว และ

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

- สิ่งที่สอนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่โรงเรียนเป็นผู้จัด
- ทุกสิ่งที่กำหนดขึ้น โดยบุคคลในโรงเรียน
- ลำดับของกิจกรรมในโรงเรียนที่ดำเนินการโดยผู้เรียน
- ประสบการณ์ของผู้เรียนแต่ละคนซึ่งเกิดจากระบบการจัดการของโรงเรียน

เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของหลักสูตรชัดเจนยิ่งขึ้น เฮนเซน (รุจิรี ภูสาระ, 2545 : 4)

อ้างอิงจาก Hensen, 1995 : 8) ได้นำมาเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจน ตามแผนภูมิที่ 2

แนวทาง (Means)

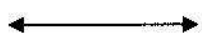

เป้าหมาย (Ends)

1. กิจกรรมที่วางแผนไว้ เพื่อจัดการเรียนการสอน
2. ประสบการณ์ที่โรงเรียนกำหนดขึ้น
3. แผนการเรียน

1. ประสบการณ์ทั้งหมดที่เด็กได้รับจากการแนะนำของครู
2. ประสบการณ์ทั้งหมดที่เด็กที่ได้รับจากการจัดการของโรงเรียน
3. ผลลัพธ์จากการเรียนรู้ทั้งหมดซึ่งโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ

เนื้อหา (Content, course)

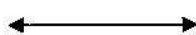

ประสบการณ์ (Experience)

1. หลักสูตรควรกำหนดเนื้อหาที่จะใช้ศึกษา
2. หลักสูตรควรบรรจุซึ่งนำมาจากลักษณะของวิชาพื้นฐาน

1. เป็นประสบการณ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้
2. ประสบการณ์ทั้งหมดที่นักเรียนได้รับภายใต้คำแนะนำของครู
3. ประสบการณ์ทั้งหมดที่เด็กได้รับภายใต้การจัดการของโรงเรียน

กระบวนการ (Process)

เอกสารหรือแผนงาน (Document or Plan)

1. โอกาสในการเรียนทั้งหมดที่โรงเรียนเป็นผู้จัดให้
2. ประสบการณ์ทั้งหมดที่เด็กได้รับภายใต้การจัดการของโรงเรียน

1. แผนการจัดการเรียนการสอน
2. ประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดขึ้น
3. แผนการเรียน
4. แผนการกำหนดผลลัพธ์ทางการเรียนที่โรงเรียนรับผิดชอบ

แผนภูมิที่ 2 การจำแนกนิยามหลักสูตร

ที่มา : รุจิรี ภูสวาระ, 2545 : 4

โครงสร้าง เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

1. ระดับช่วงชั้น

กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน ดังนี้

- ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3
- ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
- ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
- ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

2. สาระการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้ เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยอาจจัดเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มแรก ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างพื้นฐานการคิด เป็นกลยุทธ์ในแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ กลุ่มที่สอง ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐาน ความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิด และการทำงานอย่างสร้างสรรค์ (รุจิรี ภูสาระ, 2545 : 177) เรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ในสาระการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มวิทยาศาสตร์ กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มภาษาต่างประเทศกำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษทุกช่วงชั้น ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น ๆ สามารถเลือกจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม หลักสูตร

สถานศึกษา กำหนดสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับส่วนที่ตอบสนองความสามารถความถนัดและความสนใจผู้เรียนแต่ละคนนั้น สถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มขึ้นได้ให้สอดคล้องและสนองตอบศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน (กรมวิชาการ, 2544 : 5-6)

3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณเพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเสริมสร้างทักษะชีวิต คุณภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้นำเพื่อประโยชน์ เป็นต้น

4. มาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของแต่ละกลุ่ม เพื่อใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งกำหนดเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

มาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้เฉพาะมาตรฐานการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ตลอดจนมาตรฐานการเรียนรู้ที่เข้มข้นตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติมได้

5. เวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 - 1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4-5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 - 1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4-5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 1,000 - 1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 5-6 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 มีเวลาเรียนปีละไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

วิเศษ ชิดวงศ์ (2544 : 5-6) ได้กล่าวถึงลักษณะของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไว้ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรแกนกลาง สำหรับการจัดการศึกษาในระบบ 12 ปี ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี เริ่มหลังการศึกษาปฐมวัยหรือเมื่อเด็กอายุย่างเข้าปีที่ 7 จัดทำขึ้นเพื่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้มีสิทธิจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นำไปใช้

2. เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานยึดผลการเรียนรู้เป็นหลักจำแนกสิ่งที่ต้องการให้เกิดในตัวผู้เรียนเป็น 4 ด้านคือ ความรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม และค่านิยม มีการจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้หลายระดับ เพื่อควบคุมคุณภาพของการจัดการศึกษา ได้แก่ มาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานกลุ่มวิชา มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นและผลการเรียนรู้ช่วงชั้น

3. จัดโครงสร้างหลักสูตรเป็นช่วงชั้น โดยยึดพัฒนาการในการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นหลัก แบ่งช่วงชั้นออกเป็น 4 ช่วง โครงสร้างหลักสูตรกำหนดสาระการเรียนรู้หน่วยกิต และคาบเวลาเรียน เป็นช่วงชั้น ให้สถานศึกษานำไปจัดให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของผู้เรียน

4. จัดสาระการเรียนรู้เป็นวิชาบังคับและวิชาเลือก หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดสาระการเรียนรู้เป็น 2 ประเภท ตามสัดส่วนที่กำหนด ได้แก่ วิชาบังคับ และวิชาเลือก

5. จัดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดกระบวนการเรียนรู้ของวิชาต่าง ๆ ทั้งวิชาบังคับ และวิชาเลือก ตามหลักการของหลักสูตร เน้นการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่ครอบคลุมการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม นอกจากนี้ยังกำหนดให้สถานศึกษา จัดกิจกรรมเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ ซึ่งเรียกว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประกอบด้วย กิจกรรมเพื่อชีวิตและสังคมและกิจกรรมแนะแนว

6. จัดให้มีระบบการเทียบโอนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรสำหรับการ ศึกษาในระบบ ส่วนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีการเทียบโอน ผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสะสมไว้กับหลักสูตรในระบบได้

ในหลักสูตรแกนกลางได้กำหนดกลวิธีจัดการสอนไว้มากมาย เช่น หลักสูตรแกนกลาง ได้กล่าวไว้ว่า (ชาติรี สำราญ,ม.ป.ป. : 10-11)

1. สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา

2. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

3. ฝึกการปฏิบัติให้ ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น

4. รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผลผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน

5. ปลูกฝังค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

6. อำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และความรู้รอบรู้

7. สามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

8. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

9. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่

10. สามารถเทียบโอนผลการเรียน และประสบการณ์ในทุกกระบวนการศึกษา

การจัดการทำหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาเป็นแหล่งการแสวงหาความรู้ จึงต้องมี หลักสูตรของตนเองคือหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วยการเรียนรู้ทั้งหมด และประสบการณ์อื่น ๆ ที่สถานศึกษาวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยจะต้องจัดทำสาระการเรียนรู้ทั้งรายวิชาที่เป็นพื้นฐาน

และรายวิชาที่ต้องการเรียนเพิ่มเติม เป็นรายปีหรือรายภาค จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกรายภาค และกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 116)

การจัดการเรียนการสอนทุกระดับการศึกษาเป็นผลมาจากการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้นหลักสูตรจึงเป็นแม่บทสำคัญในการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับหลักสูตร เพราะหลักสูตรเป็นที่รวมจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และกิจกรรมต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนควรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรโดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการเรียนการสอน จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจหลักสูตรเป็นอย่างดี เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน

การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา หมายถึงการนำหลักสูตรไปปฏิบัติประกอบด้วย กระบวนการที่สำคัญ คือ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ให้ครูได้มีการพัฒนาการเรียนการสอน (Beauchamp, 1981: 164) และกมล ภูประเสริฐ (2545: 9-10) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษาควรดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางระดับประเทศที่ได้กำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้โดยจัดเป็นกลุ่ม ๆ ไว้ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางนี้มีประโยชน์ต่อสถานศึกษา ตรงที่ช่วยให้บุคลากรของสถานศึกษาได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางโดยรายละเอียด เพื่อการจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้รายปี และรายภาคเรียนต่อไป นอกจากนี้ จะช่วยให้เกิดแนวคิดว่าสถานศึกษา จะมีแนวในการจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับชุมชนและท้องถิ่นของตนในสวนใดบ้าง

2. การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวกับ สภาพแวดล้อม ทรัพยากร สภาพการดำรงชีวิตและปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่นโดยตรง แต่เนื่องจากมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลาง จะเขียนไว้ครอบคลุมค่อนข้างมาก ถ้าสถานศึกษาเห็นว่ามาตรฐานการเรียนรู้มีอยู่แล้ว ก็อาจกำหนดเฉพาะสาระการเรียนรู้เฉพาะท้องถิ่นที่จำแนกตามช่วงชั้น

3. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นการนำผลงานในข้อ 1 และข้อ 2 มาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้เป็นรายปี กำหนดเวลาเรียน ให้เหมาะสมสำหรับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

จะต้องกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้เป็นรายภาค และกำหนดหน่วยกิตให้เหมาะสม

4. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยเฉพาะในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต้องนำเอกสารสาระการเรียนรู้ตามข้อที่ 3 ที่เกี่ยวข้องกันมาบูรณาการเป็นหน่วยการเรียนรู้ย่อย ๆ เพื่อสะดวกแก่การจัดการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กัน แต่ละหน่วยการเรียนรู้จะประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และเวลาเรียน ซึ่งเมื่อรวมทุกหน่วยเข้าด้วยกันจะสมบูรณ์ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้เป็นรายภาคหรือรายปี แต่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ต้องทำเป็นรายวิชา นอกจากนั้นยังต้องดำเนินงานอื่น ๆ ตามที่กำหนดด้วย

ผู้บริหารนอกจากจะมีหน้าที่ในการบริหารด้านวิชาการแล้ว ยังต้องเป็นผู้ให้บริการการนำหลักสูตรไปใช้ (รุจิรี ภูสวระ, 2545 : 198) ซึ่งได้แก่

1. การบริการจัดการห้องสมุด ใช้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าที่สำคัญที่สุดในโรงเรียน โดยจัดหาเอกสารอ้างอิง การใช้วิธีการสืบค้นที่ทันสมัย ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการอ่าน เพื่อเชิญชวนให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

2. จัดหาแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ภายนอกสถานศึกษา เช่น จัดหาสื่อธรรมชาติแทนการใช้สื่ออุปกรณ์ราคาแพง รวมทั้งจัดปัญหาท้องถิ่น โดยจัดเป็นทำเนียบเพื่อช่วยให้ครู ได้มีโอกาสใช้บุคลากรเหล่านี้เสริมสร้างความรู้ในสภาพจริงของท้องถิ่น

3. จัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้สวยงาม สะอาด น่าอยู่ ปลอดภัย และปราศจากอบายมุข

4. จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองเป็นประจำ เพื่อรับฟังความคิดเห็นผลการใช้หลักสูตร คือ พฤติกรรมและการปฏิบัติของนักเรียนที่เปลี่ยนแปลงไปจากการใช้หลักสูตร

5. จัดให้มีอาคารสถานที่ ห้องเรียนเฉพาะเท่าที่มีโอกาสจัดได้ เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

6. จัดทำและจัดหาสื่อ / อุปกรณ์การเรียนการสอนให้เหมาะสมตามที่หลักสูตรกำหนด

7. จัดสรรงบประมาณ โดยคำนึงถึงการให้หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าอาคารสถานที่

8. จัดทำโครงการในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนตั้งแต่ครู นักเรียน เจ้าหน้าที่นักรบการโรง ให้เข้าใจการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุด ในการบริหารงานด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา ซึ่งมีแนวทางการปฏิบัติงานตามภารกิจของสถานศึกษาดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2544 : 37 – 38)

1. จัดให้มีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และเอกสารประกอบหลักสูตร เช่น แนวการสอน กำหนดการสอน คู่มือครู ให้เพียงพอและครบทุกระดับชั้นเรียน
  2. พัฒนาตนเองและครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอยู่เสมอ โดยการร่วมประชุม สัมมนา อบรม ฟังการอภิปราย หรือสนทนาร่วมกับผู้มีความรู้ด้านหลักสูตร หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง
  3. ผู้บริหารและครู ควรทำความเข้าใจหลักสูตรให้ชัดเจน ตั้งแต่หลักการจุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาสาระ ตลอดจนถึงการวัดผลและประเมินผล โดยอาจตั้งเป็น คณะทำงาน ทำการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร ซึ่งควรประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา เป็นประธาน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์และครูผู้สอนและเผยแพร่ ให้ทุกคนทราบ
  4. วางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา โดยจัดการประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องและครูผู้สอนเพื่อชี้แจง แนะนำ ทบทวนหลักสูตร ก่อนเปิดภาคเรียนหรือก่อนลงมือสอน
  5. นิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ โดยพิจารณาจากรายงานต่าง ๆ เช่น บันทึกการสังเกตการสอน แผนการสอน คุณภาพและความรู้ ความสามารถของนักเรียน
  6. ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้หลักสูตร โดยการวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุ ทั้งในส่วนของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน ในส่วนของปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง
  7. สำหรับสถานศึกษาที่จัดการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษาหรือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้ดำเนินการศึกษาหลักสูตรและการนำไปใช้ในชั้นมัธยมศึกษา และศึกษาแนวทางการจัดประสบการณ์ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กก่อนเกณฑ์เข้าเรียนในระดับประถมศึกษา
- ไทเลอร์ (Ralph Tyler, 1988: 1) กล่าวว่า โครงสร้างหลักสูตรมี 4 ประการ คือ
1. จุดมุ่งหมาย (Educational Purpose) ที่โรงเรียนต้องการให้ผู้เรียนเกิดผล
  2. ประสบการณ์ (Educational Experience) ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้จุดมุ่งหมายบรรลุ
  3. วิธีการจัดประสบการณ์ (Organizational of Educational Experience) เพื่อให้ การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
  4. วิธีการประเมิน (Determination of What Evaluate) เพื่อตรวจสอบจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

กล่าวโดยสรุป หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึงการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อกำหนดนโยบายและวางแผนในการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร รวมทั้งการชี้แจงประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบตลอดจนการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น การพัฒนาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น รวมถึงการจัดหาแหล่งวิชาการเอกสารประกอบ การจัดทำแผนการสอนสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อเป็นแนวทางในการใช้หลักสูตร

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การเรียนการสอน (Learning) เป็นการดำเนินการหรือการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดการเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพผู้สอนจะต้องจัดทำแผนการสอนเป็นอย่างดี และดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่เตรียมไว้ สุมาลี จันทรชะลอ (2542: 11)

การเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในกระบวนการใช้หลักสูตร เพราะเป็นที่ใกล้ชิดกับเด็กและเด็กได้ปฏิบัติมากที่สุดการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่ครูและเด็กทำร่วมกัน ถ้าแยกออกเป็น 2 ส่วน ก็เป็นการเรียน คือ กิจกรรมที่เด็กทำและสอนคือกิจกรรมที่ครูทำ แต่ในทางปฏิบัติแล้วทั้งสองอย่างนี้ทำไปพร้อม ๆ กัน จึงเรียกรวมกันว่าการเรียนการสอนในการบริหารงานด้านการเรียนการสอนผู้บริหารควรยึดหลักการเรียนการสอนตามแนวของหลักสูตร กล่าวคือครูและนักเรียนร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีเด็กเป็นศูนย์กลางของความสนใจ นั่นคือเป็นกิจกรรมของเด็กโดยเด็กและเพื่อเด็ก ครูเป็นผู้ดำเนินการให้กิจกรรมเป็นไปในแนวทางตามแผนการสอนและคู่มือเสนอแนะไว้ เด็กเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการสอนโดยวิธีใด ๆ ก็ตาม ครูเป็นเพียงผู้ควบคุมดูแลและแนะนำเพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ตามแนวทางของหลักสูตร ประถมศึกษา มีหลักการและวิธีการเป็นแนวทางปฏิบัติ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 114–115) ดังนี้

1. กระบวนการเรียนมีความสำคัญเท่ากับเนื้อหา
2. นักเรียนเป็นผู้แสดง ครูเป็นผู้กำกับกับการแสดง
3. นักเรียนค้นหาความรู้ สรุป และตัดสินใจด้วยตนเอง
4. ปฏิบัติควบคู่ไปกับทฤษฎี
5. ใช้วิธีการหลายอย่าง
6. เน้นกระบวนการกลุ่ม

หลักการในการจัดการเรียนรู้ เป็นเรื่องที่คุณสอนจะต้องศึกษาวิเคราะห์ให้เข้าใจสาระสำคัญ เลือกวิธีการที่เหมาะสมและลงมือปฏิบัติให้เกิดผลกับผู้เรียนอย่างจริงจัง การจัดการเรียนรู้จะต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545: 122-123) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านความรู้ ผู้สอนจะต้องวิเคราะห์ภารกิจในการสอนว่าจะจัดการเรียนรู้อย่างไร ผู้เรียนจึงจะเข้าใจความหมายของสิ่งที่จะเรียนรู้ และโครงสร้างของความรู้ ประกอบด้วยข้อมูลข้อเท็จจริง หลักการกฎเกณฑ์ไปจนถึงทฤษฎีอย่างมีลำดับขั้นตอน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีหลักในการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามสถานศึกษาจะต้องกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และผลการเรียนรู้ตลอดจนสาระให้สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตร เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพให้เป็นไปตามเป้าหมายด้วย

2. ด้านคุณธรรม การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ด้วยครูที่ความรักความเมตตาต่อศิษย์ จะทำให้ผู้เรียนเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดพลังในการเรียนรู้ กล้าคิด กล้าทำ ในสิ่งที่ถูกต้องและต้องเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

3. ด้านกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่นำไปสู่การเน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด ควรเป็นการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ที่นำมาใช้จะประกอบด้วยกระบวนการเรียนรู้ทั่วไปที่ใช้ได้กับหลาย ๆ วิชา เช่น กระบวนการกลุ่ม กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นต้น นอกจากนี้ในการเรียนรู้แต่ละวิชา กิจกรรมจะต้องเน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้เฉพาะวิชา เช่น วิชาวิทยาศาสตร์จะใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

4. การบูรณาการตามความเหมาะสม เนื่องจากการเรียนรู้สามารถเกิดได้ในทุกที่ และทุกโอกาสทั้งการเรียนรู้อิงในห้องเรียนในสภาพแวดล้อมและธรรมชาติ ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ปัญญาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และบูรณาการเชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริง

การสอนเป็นการให้บุคคลได้รับความรู้ได้ใช้ประโยชน์จากโอกาสที่ได้ มีความสัมพันธ์กันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน คือ ครูและนักเรียนจุดมุ่งหมายของการสอน เลวิส และมีเอล (Lewis and Miel, 1972) ได้เขียนไว้ 7 ประการ คือ

1. เพื่อเป็นแหล่งของข้อมูลให้กับผู้เรียน
2. ชี้ให้เห็นถึงประสบการณ์ที่ได้รับ เพื่อให้ผู้ที่เข้ารับการศึกษามีโอกาสรับประสบการณ์นั้น
3. เพื่อให้บุคคลที่อยู่ในวัยเดียวกันหรือต่างกัน ได้มีโอกาสที่จะแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้
4. เพื่อให้บุคคลที่อยู่ในวัยเดียวกันหรือต่างกัน ได้มีโอกาสที่จะเรียนร่วมกัน
5. เพื่อให้บุคคลแต่ละคนหรือกลุ่มได้ใช้เวลา วัสดุอุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ

6. เพื่อช่วยบุคคลแต่ละคนหรือกลุ่มได้ดีความหมายและประเมินผลร่วมกัน

7. เพื่อช่วยให้บุคคลแต่ละคนหรือกลุ่มได้เข้าใจถึงคุณค่า ทักษะจากประสบการณ์ที่ได้รับ

บลูม (Bloom, 1976) กล่าวถึง การเกิดการเรียนรู้ในแต่ละครั้งจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น 3 ประการ จึงจะเรียกว่าเป็นการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความคิด ความเข้าใจ หมายถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมอง เช่น ความคิดรวบยอด

2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์หรือความรู้สึก หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ เช่น ความเชื่อเจตคติ ค่านิยม

3. การเปลี่ยนแปลงทางการเคลื่อนไหวของร่างกาย เพื่อให้เกิดทักษะและความชำนาญ เช่น การว่ายน้ำ เล่นกีฬา

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ต้องยึดตัวนักเรียนว่า ผู้เรียนต้องการเรียนอะไร สื่อที่เหมาะสมกับผู้เรียน กระบวนการเรียนการสอน หรือกิจกรรมที่ครู จะจัดให้ ดังนั้น รูปแบบการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เรียกว่า CIPPA MODEL (กาญจนา ไชยพันธุ์, 2544: 7)

C = Construct คือ การให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยกระบวนการแสวงหา ข้อมูลทำความเข้าใจ คิดวิเคราะห์ ตีความ แปลความ สร้างความหมาย สังเคราะห์ข้อมูล และสรุปข้อความรู้

I = Interaction คือ การที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เรียนรู้จากกันและกันแลกเปลี่ยน ข้อมูลความคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

P = Participation คือ การให้ผู้เรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ให้มากที่สุด

P = Process/Product คือ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการควบคู่ไปกับผลงาน ข้อความรู้ ที่สรุปได้

A = Application คือ การให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึงการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตเหมาะสมกับความสามารถ และสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (กรมวิชาการ, 2539: 1) และมีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดไว้หลายท่านดังต่อไปนี้

โกวิท วรพิพัฒน์ (2540: 19) กล่าวว่า การเรียนการสอนที่พึงประสงค์ หมายถึงกระบวนการ พัฒนาให้ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น

ทิตานา แชมมณี (2542 : 4) กล่าวว่า การให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การให้ผู้เรียนเป็นจุดสนใจ (Center of Attention) หรือเป็นผู้มีบทบาทสำคัญโดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างตื่นตัว ตื่นใจ มีความจดจ่อผูกพันกับสิ่งที่ทำ

ชาญชัย ยมดิษฐ์ (2543:27) ให้ทัศนะว่ากระบวนการที่ผู้เรียนได้รับการยกระดับการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เกิดแรงจูงใจภายในในการกระตือรือร้น สืบค้นหาความรู้ ความจริง โดยการค้นพบด้วยตนเองอันเป็นผลมาจากความต้องการประสบผลสำเร็จ การเรียนรู้ที่ได้รับการฝึกฝนและปฏิบัติมาจากบทบาทผู้ที่เป็นเจ้าของของการเรียนรู้อย่างแท้จริง

สอดคล้องกับวิชัย ประสิทธิ์วุฒิมิเวช (2542 : 240) ให้ความหมายว่าเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่นำวิธีสอนหรือเทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้อย่างมีการสลับปรับเปลี่ยนให้ผู้เรียนมีความสนใจเรียนรู้อย่างมีความสุข และเกิดการเรียนรู้

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อสรุปด้วยตนเอง ตามความสนใจ ความถนัด และศักยภาพของตนเอง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยมุ่งให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อเป็นการเตรียมการรับรองกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในด้านเทคโนโลยี สังคม เศรษฐกิจและการเมือง ทั้งนี้ได้ให้ความสำคัญสูงสุดในกระบวนการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและรู้จักแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ผู้เขียนจึงเสนอแนวคิด ลักษณะและรูปแบบตลอดจนบทบาทของผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน/การเรียนรู้ใน มาตรา 24 ได้กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ (สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ , 2544: 135-136)

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. การจัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระด้านความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมบูรณ์กัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียน การสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6. การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

การจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จะประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัย บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู บุคลากร ฝ่ายสนับสนุน และนักเรียนที่มีความพร้อม ความรู้ ความเข้าใจถึงวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม

การบริหารการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดให้มีการดำเนินงานดังต่อไปนี้
กมล ภูประเสริฐ (2545: 10-11)

1. การรวบรวม วิเคราะห์ และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับ หน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. การกำหนด การเตรียมการ และการจัดหาสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์เครื่องใช้ ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติ สิ่งต่าง ๆ สื่อและอุปกรณ์ก็เป็นสิ่งที่นักเรียนใช้ปฏิบัติ

3. การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้หรือรายวิชา ตามแนวคิดในปัจจุบันต้องการให้มีการประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง ซึ่งเป็นการประเมิน ที่สอดคล้องกับจุดเน้นของกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนค้นคว้า ทดลองปฏิบัติในสิ่งต่าง ๆ ก็ควรประเมินจากการปฏิบัติและผลงานที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจแตกต่างกันไปสำหรับผู้เรียนแต่ละคน ไม่สามารถประเมินโดยการใช้แบบทดสอบในทุก ๆ เรื่องเหมือนแต่ก่อน ประกอบกับแต่ละหน่วย การเรียนรู้/รายวิชามีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ไว้แล้ว การประเมินจึงต้องสอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนนั้น ๆ ด้วย

4. การจัดทำแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนแต่ละคน ในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรสถานศึกษาจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งมีลักษณะของการบูรณาการอยู่แล้ว ฉะนั้นผู้สอนแต่ละคนสามารถนำเอาผลงานจากข้อ 2-3 มาใช้ในการจัดทำแผนการสอนเชิงบูรณาการได้โดยตรง ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จัดทำแผน การสอนเป็นรายวิชา

5. การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแผนการสอน หรือแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการเยี่ยมชั้นเรียนหรือการประชุมปรึกษาหารือกันเป็นระยะ

6. การร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอนโดยการนิเทศภายใน การพัฒนาบุคลากร การส่งเสริมด้านสื่อการเรียนการสอน และการแสวงหาความช่วยเหลือจากแหล่งภายนอกสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544: 38-39) ได้ให้แนวทางกระบวนการในการปฏิบัติงานวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ไว้ดังนี้

1. จัดให้มีแผนการสอนให้ครบถ้วนทุกชั้น และทุกกลุ่มสาระสำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 มุ่งเน้นให้ครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำแผนการสอนเองผู้บริหารต้องเป็นผู้นำและกระตุ้นให้ครูจัดทำและติดตามการนำไปใช้ด้วย

2. จัดห้องให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจำนวนนักเรียน รวมถึงจัดวัสดุครุภัณฑ์และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอตามความจำเป็น

3. จัดสถานที่อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้และห้องพิเศษเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระต่าง ๆ ตามสภาพความพร้อมของสถานศึกษา

4. ตรวจสอบการจัดตารางสอนให้เหมาะสมกับเวลาและสอดคล้องกับอัตราเวลาเรียนในหลักสูตรทุกกลุ่มสาระ ทุกชั้นเรียน และให้มีตารางสอนรวมของสถานศึกษาด้วย

5. จัดทำหรือจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตร และแบบพิมพ์ต่าง ๆ ที่สนับสนุนการสอน เช่น แผนการสอน คู่มือครู และเอกสารที่เกี่ยวข้องสำหรับครูผู้สอนให้เพียงพอทุกระดับชั้น และทุกกลุ่มสาระ โดยการสำรวจความขาดแคลนและความต้องการ

6. จัดครูประจำชั้น ครูประจำวิชาให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และความถนัด หากไม่สามารถดำเนินการได้ก็ให้จัดตามความสมัครใจ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดกับนักเรียนด้วย

7. ติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูโดยการตรวจแผนการสอน หรือบันทึกการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ

8. เยี่ยมชั้นเรียน หรือสังเกตการสอน โดยกำหนดเป็นปฏิทินปฏิบัติงานไว้

9. จัดครูเข้าสอนแทนครูที่ขาดหรือครูที่ไม่มาปฏิบัติงานโดยมีกรรมการบันทึกมอบหมายงาน และบันทึกรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษร

10. ติดตามช่วยเหลือพิเศษ ช่วยแก้ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้แก่ครูให้ขวัญและกำลังใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร

11. เป็นผู้ช่วยให้ครูปรับปรุงการสอน ให้รู้จักใช้เทคนิคและวิธีการสอนแบบต่าง ๆ และเลือกกิจกรรมการสอนโดยคำนึงถึงสภาพความพร้อมของนักเรียน โรงเรียน ชุมชนและสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี

สรุปการจัดการเรียนการสอน หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอนประจำชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ครูผู้สอนรับผิดชอบให้เหมาะสมกับวุฒิการศึกษา ความถนัดและประสบการณ์ของครู จัดหาวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน เพื่อบริการแก่ครู แนะนำการจัดทำแผนการสอนและบันทึกการสอนของครู ตลอดจนสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนการสอนและส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ด้านการนิเทศภายใน

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นภารกิจสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารและพัฒนาคุณภาพ การศึกษาดังกล่าว ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องจัดให้การสนับสนุนให้เกิดมีการนิเทศการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ นักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

อัญชลี โพธิ์ทอง (2544: 118) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการ ในการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารและครูอาจารย์ในโรงเรียนร่วมมือกันขึ้นโดยมีจุดประสงค์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 42) ให้ความหมายการนิเทศภายในสถานศึกษาว่าเป็นการส่งเสริมสนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียน ให้ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลักคือ การสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการ ของทุกด้านทั้งทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมให้เต็มวัย และตามศักยภาพ โดยความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน

จากความหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูในสถานศึกษา เพื่อช่วยเหลือ สนับสนุน แนะนำซึ่งกัน และกันในการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานครู เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดหลักการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้หลักการดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545: 124)

1. การปฏิบัติงานตามวิทยาศาสตร์ โดยดำเนินการอย่างมีระบบระเบียบครอบคลุมถึงวิธีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศ ซึ่งควรจะมาจากการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และสรุปผล อย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่เชื่อถือได้

2. การปฏิบัติงานตามวิถีทางประชาธิปไตยเคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้เกียรติซึ่งกันและกัน เปิดใจกว้างยอมรับผลการประเมินตนเองยอมรับในเหตุผล และปฏิบัติตาม ข้อตกลงตลอดจนใช้ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

3. การปฏิบัติงานเพื่อพัฒนา สร้างสรรค์ โดยการแสวงหาความพิเศษของครูแต่ละบุคคล เปิดโอกาสให้แสดงออกและสนับสนุนส่งเสริมความสามารถเหล่านั้น

4. การปฏิบัติตามกระบวนการกลุ่ม และการมีส่วนร่วมเน้นความร่วมมือร่วมใจในการ ดำเนินงาน โดยยึดวัตถุประสงค์การทำงานร่วมกัน การช่วยเหลือแบ่งปันประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมพัฒนา ทั้งนี้ เพื่อความสำเร็จของงานโดยส่วนรวม

5. การปฏิบัติงานเพื่อประสิทธิภาพ เน้นการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ มีการควบคุม ติดตาม ผลการดำเนินงานและผลผลิตอย่างใกล้ชิด เพื่อให้มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพผลตามมาตรฐานการศึกษา

6. การปฏิบัติงานโดยยึดวัตถุประสงค์ การดำเนินงานทุกครั้งต้องกำหนดวัตถุประสงค์ การทำงานอย่างชัดเจน ออกแบบการดำเนินงานอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้

เซอร์จิโวนานี และสตาร์แรทท์ (Sergiovanni & Starratt, 1988: 29-30 อ้างอิงจาก สุณี ทรัพย์ประเสริฐ, 2546: 39) ได้กล่าวถึงหลักนิเทศการศึกษาว่า

1. การนิเทศการศึกษาต้องคำนึงถึงการปรับปรุงทางวัตถุต่างๆ
2. การนิเทศการศึกษาและการบริหารมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด
3. การนิเทศการศึกษาที่ดีต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาวิทยาศาสตร์ และความเป็น ประชาธิปไตย

4. การนิเทศการศึกษาที่ดีเมื่ออยู่ในสถานการณ์

5. การนิเทศการศึกษาที่ดีต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระเบียบ มีการประสานความร่วมมือและให้มีกิจกรรมต่อเนื่องกัน

6. การนิเทศที่ดีต้องเป็นวิชาชีพ

แนวคิดเกี่ยวกับหลักการนิเทศการศึกษา ข้างต้นพอสรุปได้ว่า ในการจัดการนิเทศ ภายในสถานศึกษา ให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ นั้น ควรคำนึงถึงผู้รับการนิเทศเป็นสำคัญ กล่าวคือจะต้องยึดหลักประชาธิปไตย เน้นวิธีการ ทางวิทยาศาสตร์ มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ ถูกต้องตามหลักวิชาการ มีเป้าหมายร่วมกันคือนักเรียน การนิเทศภายในสถานศึกษา มีความมุ่งหมายเดียวกับความมุ่งหมายของการ นิเทศการศึกษา คือ เพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนของครูให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ

นักเรียนสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม มีผู้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษาไว้หลายลักษณะ ดังนี้

เยาวยา เดชะคุปต์ (2542:90) กล่าวว่าการนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 4 ประการต่อไปนี้

1. เพื่อพัฒนาคนการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ครูและบุคลากรเหล่านั้นได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น
2. เพื่อพัฒนางาน การนิเทศการศึกษาได้มีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่นักเรียน ซึ่งเป็นผลผลิตจากการสอนของครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยเหตุนี้ การนิเทศที่ดีขึ้นจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนางานซึ่งได้แก่ การสอนนั่นเอง
3. เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์ การสร้างประสานสัมพันธ์นั้น เป็นผลที่เกิดจากการทำงานร่วมกันรับผิดชอบร่วมกัน ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำผู้ตาม ซึ่งไม่ใช่เป็นการทำภายใต้การถูกบีบบังคับ และคอยตรวจตราหรือคอยจับผิด
4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ การสร้างขวัญและกำลังใจนั้นถือว่าเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการนิเทศ ทั้งนี้เพราะขวัญและกำลังใจ เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความตั้งใจทำงานหากการนิเทศไม่ได้ทำการสร้างขวัญกำลังใจ แก่ผู้ปฏิบัติงานแล้วการนิเทศก็ย่อมจะประสบผลสำเร็จได้ยาก

สรุปแล้วความมุ่งหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษาก็เพื่อ พัฒนาศักยภาพทางการศึกษาภายในสถานศึกษา ให้ปรับปรุงตนเองทั้งด้านการสอน สร้างขวัญกำลังใจและความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

หลักการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นแนวทางปฏิบัติที่ผู้นิเทศต้องนำไปปฏิบัติขณะทำการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยเฉพาะทางด้านวิชาการจะบรรลุผลตามความมุ่งหมายที่ว่าไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ดำเนินงานต้องมีหลักยึดในการนิเทศภายใน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2543: 227) ดังนี้

1. การนิเทศควรมีการบริหารงานเป็นระบบ และมีการวางแผนการดำเนินงานเป็นโครงการ
2. การนิเทศต้องยึดถือหลักการมีส่วนร่วมในการทำงาน คือมีความเป็นประชาธิปไตยเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่นเห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงานและใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

3. การนิเทศเป็นงานสร้างสรรค์ เป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล ให้แต่ละบุคคลได้แสดงออก และพัฒนาความสามารถเหล่านั้นได้อย่างเต็มที่

4. การนิเทศเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน โดยให้ครูอาจารย์ได้เรียนรู้ ปัญหาของตนเป็นอย่างไร จะหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร

5. การนิเทศเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ดีขึ้นสร้างความเข้าใจ ระหว่างกัน สร้างมนุษยสัมพันธ์ มีวิธีการทำงานที่ดี และความสามารถที่จะอยู่ร่วมกันได้

6. การนิเทศเป็นการสร้างความผูกพัน และความมั่นคงต่องานอาชีพ รวมทั้งความเชื่อมั่น ในความสามารถของตนเอง เกิดความพึงพอใจในการทำงาน

7. การนิเทศเป็นการพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพครู ให้มีความรู้สึภาคภูมิใจในความเป็นครู ซึ่งเป็นอาชีพที่ต้องใช้วิชาความรู้ความสามารถและความสามารถที่จะพัฒนาได้

การดำเนินงานใดๆก็ตามจำเป็นต้องมีขั้นตอนในการทำงานการนิเทศการศึกษาภายใน สถานศึกษาก็เช่นเดียวกันหากต้องการให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการนิเทศภายใน ซึ่งควรจะเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องกัน

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545: 125) ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการนิเทศ
2. ขั้นวางแผนการนิเทศ
3. ขั้นปฏิบัติการตามแผนการนิเทศ
4. ขั้นประเมินผลการนิเทศ
5. ขั้นปรับปรุงแก้ไขวิธีการนิเทศ

แฮร์ริส (Harris, 1985: 13-15 อ้างอิงจาก สุณี ทรัพย์ประเสริฐ, 2547: 40) ได้เสนอกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ประเมินผลสภาพการทำงาน (Assessing) เป็นกระบวนการศึกษาถึงสภาพต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลที่เป็นที่จำเป็นที่จะนำมาเป็นตัวกำหนดถึงความต้องการจำเป็น เพื่อก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลง

2. จัดลำดับความสำคัญของงาน (Prioritizing)

3. การออกแบบวิธีการทำงาน (Designing) ซึ่งเป็นกระบวนการวางแผนหรือกำหนด โครงการต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพ

4. การจัดสรรทรัพยากร (Allocating resources) ซึ่งเป็นกระบวนการแบ่งและกำหนด ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้การนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

5. การประสานงาน (Co-ordinating) ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับคน เวลา วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบรรลุผลสำเร็จ

6. การชี้แนะในการทำงาน (Direction) ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติเพื่อให้เกิดสภาพที่เหมาะสมอันสามารถบรรลุผลในการเปลี่ยนแปลง

การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูวิชาการ และครู-อาจารย์ ที่ผู้บริหารมอบหมายดำเนินการโดยใช้ภาวะผู้นำ ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจประสานและใช้ศักยภาพการทำงานอย่างเต็มที่ที่จะส่งผลต่อการพัฒนางานของสถานศึกษานั้น ๆ โดยส่วนรวมให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรมาตรฐานการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 123)

1. เพื่อให้สถานศึกษามีศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตร และให้เป็นไปตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
2. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารและจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ
3. เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สังคม ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน
4. เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้พัฒนาเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและประสบการณ์ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน ตลอดจนจนความต้องการในวิชาชีพ
5. เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนปฏิรูประบบการบริหารโดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจและร่วมรับผิดชอบ ชื่นชมในผลงาน
6. เพื่อให้เกิดการประสานงานและความร่วมมือ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระหว่างผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ชุมชน สังคมและวัฒนธรรม

การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้แก่การจัดให้มีการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้ (กมล ภูประเสริฐ, 2545 : 13 - 14)

1. การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในที่มีหลักการให้บุคลากรทุกคนร่วมกันรับผิดชอบในการนำสถานศึกษาไปสู่มาตรฐานการศึกษาร่วมกัน ทุกคนจึงต้องร่วมกันคิด ร่วมกันทำ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถพึ่งตนเองได้ในทางวิชาการแต่ละคนเป็นผู้นิเทศและเป็นผู้รับการนิเทศตามความสามารถเฉพาะตัวในแต่ละด้าน
2. การกำหนดวิธีการและระยะเวลาการนิเทศภายใน วิธีการที่จะนำไปใช้ ควรเป็นวิธีการที่มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรต่อกันเช่นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิด การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจจากการอ่าน การค้นคว้า การได้ไปประชุม อบรม สัมมนา ปฏิบัติการในระดับ

ต่าง ๆ การสารัตถรูปแบบการสอน เพื่อช่วยกันค้นหาข้อบกพร่องและปรับปรุงให้เป็นรูปแบบของสถานศึกษาร่วมมือ การประชุมระดมสมองที่ไม่ต้องมีการวิพากษ์วิจารณ์กันโดยตรง เป็นต้น

3. การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการดำเนินการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ

4. การร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยถือเป็นปัญหาของสถานศึกษาโดยส่วนรวม

บทบาทของผู้บริหารในโรงเรียนกับการนิเทศภายในในการพัฒนาระบบนิเทศให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 47-48)

1. ศึกษาหาความรู้ที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบนิเทศของโรงเรียน

2. การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเทศของโรงเรียนให้แก่คณะครูในโรงเรียนและพัฒนาตนเอง

3. จัดหรือดำเนินการให้มีการจัดระบบนิเทศของโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ

4. ให้ความรู้ คำแนะนำแก่บุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้นิเทศในโรงเรียน

5. ร่วมดำเนินการพัฒนาระบบนิเทศของโรงเรียนกับคณะครูในโรงเรียน

6. ติดตามประเมินผลดำเนินการร่วมกับคณะครูในโรงเรียนและให้ข้อมูลป้อนกลับแก่คณะครูในโรงเรียนให้เห็นความก้าวหน้าของตนเอง เผยแพร่ความสำเร็จของคณะครูในโรงเรียนให้การเสริมแรงให้การยกย่องเพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

การนิเทศภายในสถานศึกษามีหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 43-44) ดังนี้

1. การนิเทศภายในสถานศึกษา จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศ

2. บุคลากรที่เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการ พัฒนาระบบนิเทศภายในสถานศึกษา คือผู้บริหารโรงเรียน โดยความร่วมมือของคณะครูในโรงเรียน

3. การนิเทศภายในสถานศึกษา จะต้องสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาของครูและของโรงเรียน และสอดคล้องกับระดับพัฒนาการของครู

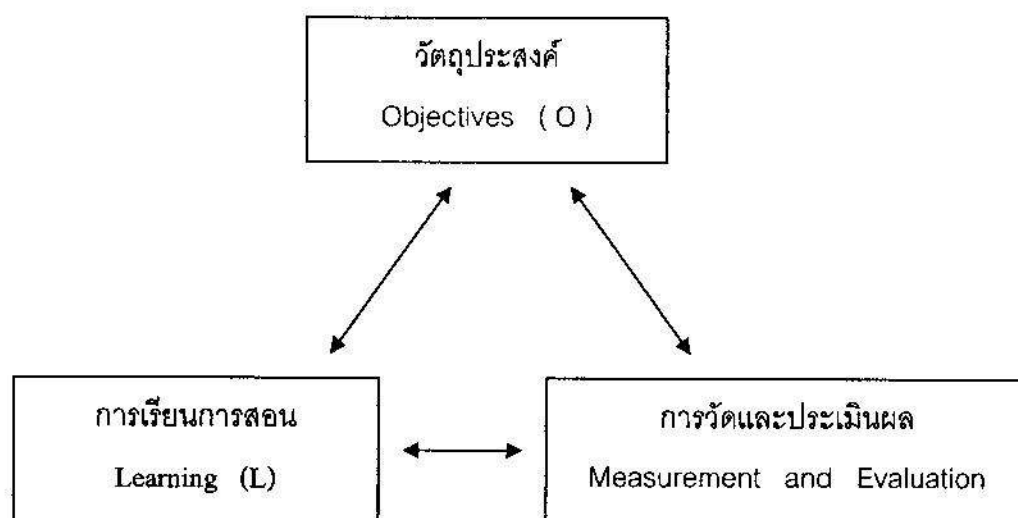
4. เป้าหมายสำคัญในการนิเทศ คือ การส่งเสริม สนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จจากการปฏิบัติภารกิจหลัก คือ การสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านให้เต็มตามวัยและเต็มศักยภาพ โดยหลักสูตรเป็นกรอบกำกับในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรืออาจกล่าวได้ว่า เป้าหมายที่สำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษาคือการสร้างครูมืออาชีพ

สรุป การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและแก้ปัญหา กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา โดยการสำรวจปัญหาและความต้องการ นิเทศ การจัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศ การจัดทำเครื่องมือการนิเทศ การประชุมชี้แจงเปิดโอกาส ให้ครูเข้ามามีส่วนร่วม มีการประเมินผลและสรุปผลการนิเทศ เพื่อพัฒนาเทคนิควิธีการสอน

ด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้การเรียนรู้ ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นกระบวนการที่ตรวจสอบว่านักเรียนได้ถึงจุดหมาย ปลายทางตามที่หลักสูตรต้องการหรือไม่เพียงใด ผลจากการวัดประเมินผลจะเป็นข้อมูลที่จะช่วยให้ ครูผู้สอนได้นำไปพิจารณาหาวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องและจุดอ่อนในด้านต่าง ๆ ได้ ดังนั้น ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องมีความรู้และความเข้าใจในหลักการวัดผลและประเมินผล รวมทั้งให้ความสำคัญ ในเรื่องนี้อย่างจริงจัง (อำภา บุญช่วย, 2537 : 129)

การวัดและประเมินผล (Measurement and Evaluation) เป็นกระบวนการต่อเนื่อง จากการเรียนการสอนแต่ต้องมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกับการเรียนการสอน กล่าวคือ การวัดผลต้องวัดจากวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และวัดในสิ่งที่ผู้สอนได้จัดกิจกรรมการเรียน การสอน ผลจากการวัดและให้ข้อมูลแก่ผู้สอนและบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อการปรับปรุงแก้ไขกิจกรรม การเรียนการสอน และเพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์เพียงใด ในขณะที่เดียวกัน วัตถุประสงค์และกิจกรรมการเรียนการสอนก็เป็นสิ่งกำหนดรูปแบบของการวัดให้เหมาะสมด้วย องค์ประกอบทั้ง 3 ซึ่งมีความสัมพันธ์กัน (สุมาลี จันทร์ชะลอ, 2542 : 11) สามารถเขียนเป็นวงจร ความสัมพันธ์ได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 3 วงจรความสัมพันธ์

ที่มา : สุมาลี จันทรชลอ, 2542: 11

การบริหารการประเมินผลการเรียนผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดให้มีการดำเนินงานดังต่อไปนี้ (กมล ภูประเสริฐ, 2545 : 13)

1. การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้/รายวิชาและกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนรวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อการพิจารณาในการเตรียมการขั้นต่อไป ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงตัวบ่งชี้ที่กำหนดในมาตรฐานการเรียนรู้ด้วย

2. การกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการเตรียมการในการสร้างเครื่องมือและการกำหนดวิธีการที่เป็นระบบในขั้นนี้ ควรกำหนดช่วงเวลาในการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างดำเนินการสอน การประเมินปลายภาคเรียนและปลายปีด้วย เพื่อความสะดวกในการสังเกตการปฏิบัติงานของผู้เรียนและรวบรวมผลงานของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ เพื่อแสดงถึงความก้าวหน้าหรือพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน

3. การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนตามวิธีการและเครื่องมือที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งการดูแลให้มีการบันทึกผลการเรียนการสอน การบันทึกการสังเกต และการรวบรวมผลงานของนักเรียนตามเวลาที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ

4. การจัดทำหลักฐานการศึกษาตามที่กระทรวง/กรม/หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดไว้

5. การนำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน แต่ละคนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการประเมินที่ต้องการใช้ผลการประเมินเพื่อการพัฒนา ไม่ใช่การตัดสินได้-ตกของผู้เรียนแต่อย่างใด

6. การกำหนดรูปแบบ ระยะเวลาการรายงานผลการเรียนรู้ ทั้งการรายงานผู้ปกครอง ระหว่างปี และรายงานผลของสถานศึกษาช่วงปลายปีต่อสาธารณชนและหน่วยงานต้นสังกัด การประเมินการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 สำหรับผู้สอนควรประเมิน 2 ส่วนดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 129)

ส่วนที่ 1 การประเมินเนื้อหาสาระความรู้และทักษะในรายวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตร

ส่วนที่ 2 การประเมินพัฒนาการและประเมินด้านคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งทั้ง 2 ส่วน มีรายละเอียดสิ่งที่ต้องประเมินดังนี้

1. ความรู้และทักษะพื้นฐานในแต่ละรายวิชาตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วิเคราะห์จาก คำอธิบายรายวิชาในหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้

2. ทักษะในการแสวงหาความรู้ โดยการสังเกตหรือพูดคุยกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดง ถึงความรอบรู้ ความเข้าใจ ความคิด การแก้ปัญหา วิธีปฏิบัติ ความมีเหตุผล มุมมอง ความเขียบคม ทางความคิด

3. ผลการปฏิบัติงาน ได้แก่ การปฏิบัติงานอย่างถูกต้องตามขั้นตอนที่กำหนดทฤษฎี ไปสู่การปฏิบัติ

4. คุณธรรมจริยธรรม หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนแต่ละบุคคล ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านผู้เรียน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 130) ควรดำเนินการดังนี้

1. การประเมินความรู้และทักษะในแต่ละรายวิชา ควรกำหนดช่วงเวลาในการประเมินผล ดังนี้

1.1 วัดและประเมินก่อนเรียน ควรประเมินก่อนการเรียนรู้ความรู้ใหม่หรือจุดประสงค์ การเรียนรู้ใหม่ ซึ่งควรประเมิน 2 ลักษณะดังนี้ ประเมินความพร้อมของผู้เรียนและความรอบรู้ ของผู้เรียน

1.2 วัดและประเมินผลระหว่างการเรียนรู้การสอนควรดำเนินการ 2 ลักษณะ ดังนี้ การประเมินความก้าวหน้าในการเรียน การประเมินหาข้อบกพร่องเพื่อแก้ไขในกรณีที่คุณผู้เรียน ไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียน

1.3 วัดและประเมินหลังสิ้นสุดการเรียนรู้การสอนควรดำเนินการดังนี้ การประเมินเพื่อ สรุปและตัดสินความรู้ความสามารถของผู้เรียนหลังสิ้นสุดการเรียนรู้การสอนเพื่อตัดสินระดับ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการประเมินหลังสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละช่วงชั้นตามมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

2. การประเมินคุณธรรมจริยธรรมหรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควรประเมิน ดังนี้ ประเมินทุกครั้งที่มีการเรียนการสอน โดยการวางแผนสังเกตผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีข้อบกพร่อง ในเรื่องใดจะได้ให้ความช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไขทันที และครูผู้สอนทุกคนมาประชุมร่วมกันเพื่อสรุปผลการประเมินพฤติกรรมผู้เรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อรายงานผลพัฒนาการของผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบ

การประเมินการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วยวิธีการประเมินดังต่อไปนี้ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์, 2545 : 1)

1. วิธีการประเมินจากการสื่อสารส่วนบุคคล เป็นการรวบรวมข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม รวมทั้งสามารถให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความถนัดและความสนใจผู้เรียน การสื่อสารส่วนบุคคลสามารถแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้ การถามตอบในชั้นเรียน การสอบปากเปล่า การอ่านบันทึกเหตุการณ์ของผู้เรียน การเขียน ความเห็นในการตรวจการบ้านและแบบฝึกหัดประจำวัน

2. วิธีการประเมินจากการปฏิบัติ เป็นวิธีการประเมินที่ครอบคลุมหมายงาน/กิจกรรมให้ผู้เรียนทำ เพื่อให้ได้ข้อมูลว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากน้อยเพียงใดงาน/กิจกรรม สำหรับการประเมินจะกำหนดให้ผู้เรียนใช้ความรู้และทักษะของตนหลาย ๆ ด้าน แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถทำบางสิ่งบางอย่างได้สำเร็จตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพหรือไม่มากน้อยเพียงไร โดยอาศัยดุลยพินิจตัดสินของครูผู้สอน ซึ่งครูสามารถใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการประเมินการปฏิบัติ ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ แบบประเมินค่า หรือมาตรประเมินค่า การประเมินจากสภาพจริงและการประเมินด้วยแฟ้มผลงาน (Portfolios)

3. วิธีการประเมินจากแบบทดสอบ การประเมินจากแบบทดสอบ ประกอบด้วย 4 ลักษณะดังนี้ คือ ข้อสอบอัตนัย ข้อสอบตอบสั้นและเติมคำ ข้อสอบเลือกตอบหลายตัวเลือกและข้อสอบแบบถูกผิดและจับคู่

วิธีการประเมินการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา คือ การประเมินตามสภาพจริง ลักษณะสำคัญของการประเมินตามสภาพจริงเป็นการใช้ข้อมูลอย่างหลากหลาย เพื่อสรุปว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทักษะ ความรู้สึกรู้คิดในเรื่องต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด เป็นไปตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้หรือไม่ โยงใยเรื่องราว เหตุการณ์สภาพชีวิตจริงที่ผู้เรียนเป็นอยู่เป็นสิ่งเร้าสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้ตอบสนองโดยการแสดงออก (Performance) ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น

การแสดงพฤติกรรมต่างๆ การลงมือปฏิบัติงานหรือการผลิตชิ้นงาน ลักษณะสำคัญของการประเมินตามสภาพจริง มีดังนี้ (ชัยฤทธิ์ ศิลาดเดช, 2540: 30)

1. งานที่นำมาประเมินควรเป็นงานที่มีความหมาย คือ งานที่สอดคล้องกับชีวิตจริงในชีวิตประจำวัน การที่ให้ผู้เรียนได้ทำงานโดยการประยุกต์ความรู้ที่เรียนมาไว้ทำงานหรือแก้ปัญหาที่อยู่บนพื้นฐานของชีวิต

2. วิธีการในการประเมินควรหลากหลายและควรประเมินรอบด้าน คือ ประเมินทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะนิสัย โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสมหลากหลายประเมินหลายครั้ง เน้นการประเมินจากการปฏิบัติ (Performance) มากกว่าความรู้ (Knowledge)

3. การประเมินผลควรกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาจนได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ การประเมินผลโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติงาน จะทำให้ผู้เรียนเห็นผลงานของตนเองและมองเห็นข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขปรับปรุงด้วยตนเอง ดังนั้น การประเมินตนเองจึงเป็นจุดเน้นที่สำคัญสำหรับผู้เรียนที่ต้องกระทำเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต

4. การประเมินผลเน้นการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดระดับสูง การประเมินวิธีนี้มุ่งให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน ผลงานที่สร้างสรรค์ ควรเป็นผลงานที่ผ่านกระบวนการใช้ความคิดเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าเพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสมก่อนลงมือทำงาน

5. การประเมินเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ทางบวก การประเมินต้องจัดบรรยากาศไม่ให้เป็นที่สร้างความเครียดและความเบื่อหน่ายแก่ผู้เรียน ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเห็นว่าการประเมินเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อการนำผลประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาตนเอง

6. กำหนดผลงานและมาตรฐานงานให้ชัดเจน การกำหนดกรอบงานที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติ ต้องมีความชัดเจนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของหลักสูตร หรือสอดคล้องกับสภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์

7. การประเมินเน้นการให้ผู้เรียนได้คิดใคร่ครวญ สะท้อนความรู้สึเกี่ยวกับตนเอง อย่างมีเหตุผลของตนเอง

8. การประเมินเน้นการกำหนดปัญหาที่สามารถถ่ายโยงไปสู่ชีวิตประจำวันเป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนได้ตอบสนองปัญหาหรือสถานการณ์ที่ใช้ในการประเมินควรเป็นสถานการณ์ที่เชื่อมโยงหรือสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียนทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน ดังนั้น ผู้ปกครองจึงต้องมีบทบาทสำคัญในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตจริงที่บ้านของผู้เรียน

9. การประเมินต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง การประเมินสามารถทำได้ตลอดเวลา และทุกสถานการณ์ทำให้มองเห็นความสามารถคุณลักษณะที่แท้จริง จุดแข็ง จุดอ่อนของผู้เรียน

10. งานที่ใช้ประเมินควรเป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถ และทักษะในเชิงบูรณาการความรู้

นักวิชาการหลายท่านและหน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้ความหมายของการประเมินผลจากสภาพจริงดังนี้

กรมวิชาการ (2542:11) กล่าวถึงความหมายของการประเมินผลจากสภาพจริงว่าเป็นกระบวนการสังเกต การบันทึกและรวบรวมข้อมูลจากงานและวิธีการที่ผู้เรียนทำเพื่อเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจในการศึกษาถึงผลกระทบต่เด็กเหล่านั้น การประเมินผลจากสภาพจริงจะไม่เน้นเฉพาะทักษะพื้นฐานแต่จะเน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงานของนักเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหาและการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริงในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นผู้ค้นพบและผู้ผลิตความรู้ นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง รวมทั้งเน้นพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อสนองจุดประสงค์ของหลักสูตรและความต้องการของสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540: 4-5) กล่าวถึงความหมายของการวัดและประเมินผลจากสภาพจริงว่า หมายถึง การวัดและประเมินผลจากสภาพที่แท้จริงของผู้เรียน ที่อยู่บนพื้นฐานของเหตุการณ์จริงในชีวิตจริง โดยยึดการปฏิบัติเป็นสำคัญมีความสัมพันธ์กับการเรียนการสอนเน้นพัฒนาการที่ปรากฏให้เห็นทั้งในและนอกห้องเรียน มีผู้เกี่ยวข้องในการประเมินหลายฝ่าย และที่เกิดขึ้นได้ในทุกบริบทเท่าที่จะเป็นไปได้ การประเมินผลจากสภาพจริงเป็นการประเมินที่ลักษณะแบบไม่เป็นทางการ

จากความหมายของการประเมินผลจากสภาพจริงที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการประเมินผลจากสภาพจริงเป็นการประเมินผลที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยการแสดงออกหลาย ๆ ด้าน เพื่อนำไปแก้ปัญหาโดยใช้ทักษะกระบวนการคิดที่สลับซับซ้อนที่อยู่บนพื้นฐานของเหตุการณ์ที่เป็นจริงในทุกบริบทเท่าที่จะเป็นไปได้

หลักการที่จำเป็นของการประเมินผลจากสภาพจริง (กรมวิชาการ, 2542: 27) มีดังนี้

1. เป็นการประเมินความก้าวหน้า และการแสดงออกของนักเรียนแต่ละคน (มิใช่เปรียบเทียบในกลุ่ม) บนรากฐานของทฤษฎีทางพฤติกรรมศาสตร์ และด้วยเครื่องมือประเมินที่หลากหลาย

2. การประเมินผลจากสภาพจริงต้องมีรากฐานบนพัฒนาการและการเรียนรู้ทางสติปัญญาที่หลากหลาย

3. การประเมินผลจากสภาพจริงและการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมจะต้องจัดทำให้ส่งเสริมซึ่งกันและกัน คือ จะต้องพัฒนามาจากบริบทที่มีรากฐานทางวัฒนธรรมที่นักเรียนอาศัยอยู่ และที่ต้องเรียนรู้ให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

4. ความรู้ในเนื้อหาสาระทั้งในทางกว้างและทางลึกจะนำไปสู่การพัฒนาให้เรียนรู้มากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมาย สนองความต้องการและเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่

5. การเรียนการสอนการประเมินจะต้องหลอมรวมกันและการประเมินต้องประเมินต่อเนื่องตลอดเวลา ที่ทำการเรียนการสอน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วม

6. การเรียนการสอน การประเมิน เน้นการปฏิบัติจริงในสภาพที่สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับธรรมชาติความเป็นจริงของการดำเนินชีวิต งาน/กิจกรรมการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดงานด้วยตนเองการเรียนการสอน จะต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาศักยภาพให้เต็มที่สูงสุด ตามสภาพที่เป็นจริงของแต่ละบุคคล

สมนึก นนธิจันทร์ (2542:73-74) กล่าวถึงกระบวนการหรือขั้นตอนการประเมินผลจากสภาพจริง ต้องดำเนินการดังนี้

1. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันกำหนดผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ โดยวิเคราะห์จากหลักสูตรแกนกลาง หลักสูตรท้องถิ่น คู่มือการเรียนการสอน เป็นต้น

2. ทำความชัดเจนกับลักษณะ/ความหมายของผลสัมฤทธิ์เหล่านั้น

3. กำหนดแนวทางของงานที่จะต้องปฏิบัติ คือ งานที่ทุกคนต้องทำและงานที่ทำตามความสนใจ

4. กำหนดรายละเอียดของงาน

5. กำหนดกรอบการประเมิน (ทำแผนผังการประเมินผลที่แสดงความสัมพันธ์ของเนื้อหา กับพฤติกรรมที่ต้องการประเมิน)

6. กำหนดวิธีการประเมินผล อาจใช้วิธีการต่อไปนี้ การสังเกต การสัมภาษณ์ การสอบถาม การตรวจงาน การบันทึกจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง การเยี่ยมบ้าน การศึกษารายกรณี การใช้ข้อสอบแบบเน้นการปฏิบัติจริง ระเบียบสะสม และการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงานดีเด่น

7. กำหนดตัวผู้ประเมิน (ควรมีใครบ้าง ผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครองหรือใครอีกที่เหมาะสม)

8. กำหนดเกณฑ์การประเมิน

คณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ได้ให้แนวทางการประเมินที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า การประเมินผลการเรียนรู้พิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ สังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ และรูปแบบการศึกษา และให้นำผลการประเมินดังกล่าวมาใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดสรรโอกาสการเข้ารับการศึกษาคู่ต่อโดยใช้วิธีการที่หลากหลายซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญชู ชลัษเฐียร (2541: 38) ที่กล่าวว่า การวัดผลและการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนว่า การวัดผลการประเมินผลมีบทบาทหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

โดยพื้นฐานที่สำคัญที่สุด คือให้ข้อมูลสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจทางการศึกษาหลายประการและที่สำคัญที่สุด คือเน้นเพื่อการเรียนการสอนในห้องเรียน การตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนในยุคปัจจุบัน ซึ่งระบบสื่อสารเทคโนโลยีต่างมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ความต้องการที่จะพัฒนาผู้เรียนอันเป็นผลผลิตจากระบบการจัดการศึกษาให้เป็นผู้มีคุณภาพในการที่จะดำเนินการเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาจึงจำเป็น ความต้องการปฏิรูประบบการประเมินผลเพื่อเป็นวิธีที่จะนำไปสู่ความเป็นเลิศหรือมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ ส่วนนักการศึกษาชนรุ่นใหม่ วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2541: 63-68) ได้ให้แนวคิดว่าการวัดผลประเมินผลแนวใหม่สามารถที่จะวัดและประเมินความสามารถของผู้เรียนได้เหมาะสมและสอดคล้องกับวิธีการเดิมเป็นวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพราะเป็นวิธีการที่สามารถค้นหาความสามารถและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียน และยังเป็นข้อมูลสำคัญที่สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ด้วย แนวทางการประเมินที่สำคัญมี 3 แนวทาง คือ

1. การประเมินจากสภาพจริงเป็นการประเมินที่เน้นทักษะการคิดอย่างซับซ้อน ความสามารถในการแก้ปัญหาการแสดงออก รวมถึงวิธีการปฏิบัติและผลการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินลักษณะนี้จะมีประสิทธิภาพ เมื่อประเมินการปฏิบัติของผู้เรียนในสภาพที่เป็นจริง ซึ่งประเมินได้จากแฟ้มสะสมงาน การจัดนิทรรศการ การแสดงการทดลอง การบันทึกของผู้เรียนผู้สอน และการนำเสนอรายงาน

2. การประเมินภาคปฏิบัติ คือ การทดลองความสามารถในการทำงานของผู้เรียนภายใต้สถานการณ์และเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสภาพจริงมากที่สุด การประเมินภาคปฏิบัติสามารถประเมินได้ 3 ลักษณะ คือ ประเมินกระบวนการ ประเมินผลผลิต และประเมินทั้งกระบวนการและผลผลิตผสมผสานกัน ลักษณะสำคัญของการประเมินภาคปฏิบัติ คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ การวัดอย่างชัดเจน มีการกำหนดวิธีการทำงาน กำหนดความสำเร็จของงาน มีคำสั่งควบคุมสถานการณ์ในการปฏิบัติงาน ครูผู้สอนสามารถค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ดังนี้ การสืบค้น การวิเคราะห์ และการทดสอบ

3. การประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน แฟ้มสะสมผลงานเป็นแนวทางหนึ่งที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและตรงกับสภาพเป็นจริง การประเมินผลการเรียนโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานเป็นการประเมินผลงานที่ผู้เรียนแสดง กระทำ ผลิต หรือสร้างความรู้ขึ้นมาด้วยตนเอง เพื่อประเมินความรู้ความก้าวหน้าของการเรียนและตัดสินใจผลการเรียนของผู้เรียนในการประเมินผลจากแฟ้มสะสมงานนั้น ครูและนักเรียนจะต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญ 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านการเรียนการสอน และด้านความเสมอภาค

การวัดผลและประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบแบบเดิม ๆ จึงไม่ได้วัดสภาพที่แท้จริงของผู้เรียนไม่สามารถประเมินกระบวนการและผลผลิตที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง รวมทั้งไม่สามารถชี้ให้เห็นพัฒนาการได้อย่างชัดเจน ซึ่งผลสัมฤทธิ์ที่แท้จริง จึงไม่ใช่การใช้เฉพาะแบบทดสอบเพียงอย่างเดียว การวัดผลและประเมินผลที่จะครอบคลุมในทุก ๆ ด้านนั้น ผู้สอนและผู้เรียนจะต้องร่วมกันประเมินตามสภาพจริง ซึ่งสุวิทย์ มูลคำ (2542: 22-23) ได้กล่าวถึงการประเมินตามสภาพจริงโดยให้ความหมายว่าการประเมินผลตามสภาพจริง หมายถึง การวัดผลและประเมินผลกระบวนการทำงานในด้านสมองหรือความคิดและจิตใจของผู้เรียนอย่างตรงไปตรงมาตามสิ่งที่ผู้เรียนกระทำ โดยพยายามตอบคำถามว่าผู้เรียนทำอะไรและทำไมจึงทำอย่างนั้น การได้ข้อมูลว่า เขาทำอย่างไร และทำไมจะช่วยให้ผู้สอนได้ช่วยผู้เรียนพัฒนาการเรียนของผู้เรียนและการสอนของผู้สอน ทำให้การเรียนการสอนมีความหมายและทำให้เกิดความอยากในการเรียนรู้ต่อไป

ลักษณะความสำคัญของการประเมินตามสภาพจริงซึ่งสุวิทย์ มูลคำ ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. เป็นการประเมินที่กระทำไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสามารถกระทำได้ตลอดเวลาในทุกสถานการณ์ทั้งที่โรงเรียน บ้าน และชุมชน
2. เป็นการประเมินที่ยึดพฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียนที่แสดงออกมาจริง ๆ
3. เน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างเด่นชัดและให้ความสำคัญในการพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียน
4. เน้นการประเมินตนเองของผู้เรียน
5. ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสถานการณ์ที่เป็นชีวิตจริงรวมทั้งการเชื่อมโยงการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริง
6. ใช้ข้อมูลที่หลากหลาย มีการเก็บข้อมูลระหว่างการปฏิบัติในทุกด้าน ทั้งที่โรงเรียน บ้าน และชุมชนอย่างต่อเนื่อง
7. เน้นคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้น ซึ่งเป็นผลงานจากการบูรณาการความรู้ความสามารถหลาย ๆ ด้านของผู้เรียน
8. เน้นการวัดความสามารถในการคิดระดับสูง (ทักษะการคิดที่ซับซ้อน) เช่น การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์
9. ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์เชิงบวก มีการชื่นชม ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน และผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข
10. เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ครูและผู้ปกครอง

จากลักษณะสำคัญดังกล่าวนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดของชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ และคณะ ที่ได้กล่าวถึงการประเมินผลตามสภาพจริงว่า เป็นกระบวนการสังเกต บันทึก หรือตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนได้กระทำกับเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีที่ผู้เรียน

ทำการประเมินผลแบบนี้ ช่วยให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีความต่อเนื่อง ซึ่งผู้สอนสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสอนผู้เรียนรายบุคคล

สรุป การวัดผลและประเมินผลการศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยมีการจัดประชุมชี้แจง การกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล ซึ่งเน้นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงและมีการกำกับติดตามการวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

โรงเรียนคลองกันยา

สภาพทั่วไป

โรงเรียนคลองกันยา (แผนกเลขที่, 2547-2549:1-13) ตั้งอยู่เลขที่ 362 หมู่ที่ 2 ถนนพานวิที ซอยเก้าแสด ตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ จัดการศึกษาแบ่งเป็น 2 ระดับชั้น ได้แก่

1. ระดับก่อนประถมศึกษา เปิดสอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นอนุบาลปีที่ 2
2. ระดับประถมศึกษา เปิดสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จำนวนนักเรียนและบุคลากรในปีการศึกษา 2550 มีดังนี้

1. นักเรียนในโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 180 คน แบ่งเป็น
  - ระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 33 คน
  - ระดับประถมศึกษา จำนวน 147 คน
2. บุคลากรที่ทำหน้าที่จัดการศึกษา รวมทั้งสิ้น 10 คน แบ่งเป็น
  1. ข้าราชการครู 9 คน
  2. ครูอัตราจ้าง 1 คน

โดยมีอาคารเรียน 4 หลัง อาคารอเนกประสงค์ 2 หลัง มีสนาม 2 หลัง และมีบ้านพักครู 1 หลัง บนเนื้อที่ 5 ไร่ 1 งาน 27 ตารางวา บริจาคโดย นางจรินทร์ สุขจิต (มารดาของผู้วิจัย) และ นายประชุม นุชประมูล

สภาพทางเศรษฐกิจ

เดิมประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยเฉพาะการเลี้ยงปลาสด เนื่องจากพื้นที่อุดมสมบูรณ์ มีน้ำพอเหมาะ แต่ในปัจจุบันได้มีการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม หมู่บ้านจัดสรร สนามกอล์ฟ จึงทำให้พื้นที่ในการเกษตรน้อยลง ทำให้ประชากรส่วนใหญ่ประกอบ

อาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม รองลงมาคืออาชีพเกษตรกรเช่นการเลี้ยงปลาสลิด ปลานิล และเลี้ยงกุ้ง เป็นต้น โดยเฉพาะปลาสลิดเป็นสินค้าที่มีชื่อเสียงของอำเภอบางปะ

ภารกิจ

1. จัดการศึกษาให้กับนักเรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. นักเรียนได้รับการพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน
4. จัดกิจกรรมปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม และจริยธรรมให้กับนักเรียน
5. พัฒนานักเรียนให้มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง มีจิตใจที่สดชื่นแจ่มใส หมู่บ้านจัดสรร สนามกอล์ฟ จึงทำให้พื้นที่ในการทำการเกษตรน้อยลง ทำให้ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างโรงงานอุตสาหกรรม รองลงมาคืออาชีพเกษตรกร เช่น การเลี้ยงปลาสลิด เป็นสินค้าที่มีชื่อเสียงของอำเภอบางปะ

วิสัยทัศน์

โรงเรียนคลองกันยา จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถและความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเฉพาะทางภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ และภาษาต่างประเทศ ปลูกฝังให้นักเรียนประพฤติตนอยู่ในกรอบของขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ฝึกให้นักเรียนเป็นผู้นำของสังคมที่ตระหนักถึงส่วนรวมเป็นสำคัญ มีวินัยในตนเอง ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีคุณธรรม ภาคภูมิใจในความเป็นไทย และมีสุขภาพพลานามัย สมบูรณ์แข็งแรง

พันธกิจ

1. ปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพและมาตรฐานอย่างทั่วถึง
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย (Stakeholder) เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามหลักการกระจายอำนาจ และการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Base Management)
3. เร่งรัดการพัฒนาาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้ได้มาตรฐานอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย

1. นักเรียนเรียนจบชั้นสูงสุดที่โรงเรียนจัดการศึกษาทุกคน
2. นักเรียนทุกคนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานครบทุกสาระการเรียนรู้

3. นักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
4. นักเรียนทุกคนดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และมีความภูมิใจในความเป็นไทย
5. นักเรียนทุกคนมีระเบียบวินัย มีคุณธรรมและจริยธรรม

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน

ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนคลองกันยา มีสภาพแวดล้อมภายในดังนี้

1. จุดแข็ง (Strengths)

ปัจจัยภายในซึ่งเป็นจุดแข็งที่ส่งผลให้โรงเรียนคลองกันยา สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษามีดังนี้

1.1 ข้าราชการครูส่วนใหญ่เป็นคนในท้องถิ่น มีประสบการณ์ในการสอนมาก ตลอดจนมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

1.2 โรงเรียนตั้งอยู่ในแหล่งชุมชนที่มีการคมนาคมสะดวกและปลอดภัย

1.3 มีอาคารสถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เพียงพอ และมีการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้น่าอยู่ น่าเรียน

2. จุดอ่อน (Weakness)

ปัจจัยภายในซึ่งเป็นจุดอ่อนที่ส่งผลให้โรงเรียนคลองกันยา สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษามีดังนี้

2.1 บุคลากรขาดการพัฒนาศักยภาพการสอน โดยครูผู้สอนบางท่านไม่ได้นำวิธีการสอนตามที่ได้รับมอบหมายมาใช้ ครูจะสอนตามประสบการณ์เดิมของตนจึงทำให้เด็กได้รับความรู้แตกต่างกัน

2.2 วัสดุสื่อการเรียนการสอนยังไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนและครู

2.3 อัตราครูต่อนักเรียนมีสัดส่วนสูง ขาดการบรรจุกทดแทนครูที่เกษียณอายุ ทำให้ครูมีภาระการสอนมาก

2.4 จำนวนนักเรียนต่อห้องมีมากเกินไป ทำให้ครูดูแลไม่ทั่วถึง

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

สภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนคลองกันยา ดังนี้

1. โอกาส (Opportunity)

1.1 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีการกระจายอำนาจให้แก่โรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล ส่งผลให้มีเอกภาพในการบริหารจัดการให้สามารถส่งเสริมการจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

1.2 มีโรงงานอุตสาหกรรมและสถานประกอบการตั้งอยู่ในเขตโรงเรียนมากทำให้สามารถระดมทรัพยากรจากสถานที่ดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

1.3 ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชนและชุมชนให้ความสำคัญแก่การศึกษาโดยการสนับสนุนงบประมาณแก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการพัฒนาในท้องถิ่นของตนเองอย่างมาก

2. อุปสรรค (Threat)

2.1 ประชากรในวัยเรียน อายุ 3-5 ปี บางส่วนยังไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมเท่าที่ควร เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของครอบครัวมีรายได้น้อยในกลุ่มผู้ให้แรงงาน

2.2 เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีแรงงานอพยพเข้ามาทำงานจากต่างถิ่นในโรงงานอุตสาหกรรม จึงมีการย้ายบุตรหลานเข้ามาเรียนในโรงเรียนเป็นจำนวนมาก

2.4 เนื่องจากสถานศึกษาตั้งอยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมทำให้ประสบกับมลภาวะทางอากาศ และทางน้ำ

2.5 มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และสังคมอย่างมาก ส่งผลต่อสภาพครอบครัว พ่อแม่ไม่มีเวลาให้กับลูกเท่าที่ควร ทำให้เกิดปัญหานักเรียนขาดการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์บางประการ เช่น ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ มีการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การลักขโมย และพฤติกรรมก้าวร้าว

2.6 เนื่องจากโรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชนเมือง จึงมีแหล่งอบายมุข เช่น ร้านเกมส์ คอมพิวเตอร์ ร้านคาราโอเกะ ร้านอาหาร และสถานเริงรมย์ต่าง ๆ ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนบางส่วน

คำขวัญของโรงเรียน

“วิชาการก้าวหน้า การกีฬาล้ำเลิศ เทิดคุณธรรม น้อมนำชุมชน”

ปรัชญาของโรงเรียน

“ผู้มีความอดทน ย่อมเป็นที่พอใจของผู้อื่น”

จากข้อมูลดังกล่าวโรงเรียนยังมีจุดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะด้านการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ ในด้านการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ เพราะครูมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา โดยมุ่งเน้นใน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรม

การเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน และด้านการวัดผลและประเมินผล เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้บริหารสถานศึกษาในการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยาต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

งานวิจัยในประเทศไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการศึกษาการบริหารงานวิชาการ มีดังนี้

ประวิทย์ วงษ์แก้ว (2546: 82-83) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการบริหารงานในโรงเรียนโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาการบริหารงานวิชาการมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง ยกเว้นด้านหลักสูตรแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารงานโดยรวมและทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ไพบุลย์ กุลมงคล (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว อยู่ในระดับปานกลาง

2. ข้าราชการครู ซึ่งปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

3. ข้าราชการครูส่วนใหญ่เสนอแนะแนวทางสำคัญในการบริหารงานวิชาการ ดังนี้ควรจัดครูเข้าสอนตามความถนัดและความสามารถ ควรอบรมครูในเรื่องเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ ให้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อผลิต และการซ่อมแซมสื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวัดผลที่ได้มาตรฐาน โรงเรียนควรจัดหาหนังสือและเอกสารที่สอดคล้องกับความต้องการของครูและของนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรติดตามผลการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการทางวิชาการในเรื่องที่ครูสนใจและต้องการ

วิศิษฐ์ ปิดกันภัย (2546: 62-68) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองระยอง ผลวิจัยพบว่าโดยรวมและรายด้านทุกด้าน คือด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ด้านนิเทศการศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

สุจิตรา เจริญวงศ์ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแกลง จังหวัดระยอง ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่าโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เปรียบเทียบการบริหารวิชาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านนิเทศการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน

บัญชา นามปาน (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาแนวทางในการแก้ปัญหาของการบริหารงานด้านวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเขตการศึกษา 9 ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเขตการศึกษา 9 โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการวางแผนพ่วงงานวิชาการมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ ได้แก่ หนังสือที่ให้บริการมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ขาดครูบรรณารักษ์รับผิดชอบห้องสมุดโดยตรง ขาดงบประมาณในการสนับสนุนจัดซื้อหนังสือ และครูมีจำนวนน้อย ปฏิบัติหน้าที่หลายอย่างและสอนหลายวิชา

2. แนวทางในการแก้ปัญหาของการบริหารงานด้านวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเขตการศึกษา 9 ด้านการวางแผนงานวิชาการ โรงเรียนขนาดใหญ่เสนอแนะให้ครู

มีส่วนร่วมจัดทำแผน และปฏิทินงานมากที่สุด ร้อยละ 33.33 และควรจัดสรรงบประมาณให้ฝ่ายวิชาการอย่างเพียงพอ ร้อยละ 25 ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กเสนอแนะให้มีการกำกับดูแลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ 25 ด้านการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนขนาดเล็กเสนอแนะให้เฉลี่ยอัตรากำลังครูให้เหมาะสม ร้อยละ 33.33 ด้านการจัดสื่อการสอนโรงเรียนขนาดใหญ่เสนอแนะให้จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม ร้อยละ 25 ด้านการบริการห้องสมุด โรงเรียนขนาดใหญ่เสนอแนะให้จัดสรรงบประมาณ ให้เพียงพอ ร้อยละ 33.33 และควรจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเข้าไปใช้ ร้อยละ 25 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน โรงเรียนขนาดเล็ก เสนอแนะให้จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการนิเทศแจกอย่างทั่วถึง ร้อยละ 25 ด้านการวัดผลและประเมินผล โรงเรียนขนาดใหญ่เสนอแนะให้มีการวิเคราะห์แบบทดสอบ ร้อยละ 33.33

3. เปรียบเทียบปัญหาของการบริหารงานด้านวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเขตการศึกษา 9 ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยภาพรวมมีปัญหาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านจัดสื่อการสอน ด้านการบริการห้องสมุด ด้านการนิเทศการเรียนการสอนมีปัญหาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการวางแผนงานวิชาการและด้านการวัดผลและประเมินผลไม่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าการบริหารงานด้านวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเขตการศึกษา 9 มีปัญหาเร่งด่วนที่ต้องได้รับการแก้ไข คือ ด้านการบริการห้องสมุด ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดสื่อการสอนโดยผู้บริหารทุกระดับที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของเทศบาล ผู้บริหารจะต้องหาแนวทางปรับปรุงและพัฒนา เพื่อให้ปัญหาเหล่านี้หมดไป

เฉลิมชัย อากาศสุวรรณ (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการโรงเรียนรับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติในจังหวัดสงขลา พบว่า

1. การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามขอบข่ายงาน มีการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด และงานส่งเสริมการสอน อยู่ในระดับมาก

2. ครูผู้สอนมีเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่ในงานวัดผลและประเมินผล ครูผู้สอนเพศชายมีทัศนคติสูงกว่าครูผู้สอนเพศหญิง

3. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานต่างกันมีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ครูผู้สอนที่ปฏิบัติอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน แตกต่างกัน ยกเว้นงานห้องสมุดที่ไม่แตกต่างกัน

5. ในทัศนคติของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน มีปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการในเรื่องการขาดสื่อการเรียนการสอนมากที่สุดรองลงมาคือ วิธีการวัดและประเมินผลของครูยังไม่หลากหลายและหนังสือในห้องสมุดมีน้อยทั้งนี้ได้เสนอแนะโรงเรียนจัดหางบประมาณเพื่อเพิ่มสื่อการเรียนการสอน ให้ความรู้แก่ครูในด้านการวัดและประเมินผลและรณรงค์จัดหาหนังสือให้แก่ห้องสมุดโรงเรียน

งานวิจัยต่างประเทศ

เคฟ (Cave, 1992 : p.996) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารการประถมศึกษาในท้องถิ่นเปรียบเสมือนการนิเทศการสอน จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นการวิเคราะห์การนิเทศการสอนของครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาในเมือง รัฐนอร์ทเจอร์ซี โดยใช้ประเมินผลการปฏิบัติการนิเทศการสอนโดยเปรียบเทียบ ประเมินบทบาทในการนิเทศการสอนโรงเรียนในเมืองและนอกเมือง ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา เป็นทักษะของครูใหญ่และวิธีการสำรวจการนิเทศ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยของมหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนีย พบว่าผู้บริหารมีทัศนคติต่อการนิเทศมากขณะเดียวกันทัศนคติครูก็เห็นสอดคล้องกับผู้บริหาร

เชสเตอร์ (Cherster, 1996: p.286-288) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการบริหารวิชาการของผู้บริหารการศึกษาทั่วประเทศของสหรัฐอเมริกา พบว่า พฤติกรรมที่ทำให้การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารมีสมรรถภาพสูง เนื่องมาจากการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นได้ส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธีอภิปรายปัญหาการปรับปรุงการสอนในที่ประชุมจัดปฐมนิเทศเพื่อช่วยเหลือครูใหม่ ทาวิธีวิจารณ์งานของครูแบบติเพื่อก่อให้เกิดกำลังใจ จัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่คณะครูเพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน จ่ายเงินค่าเบี้ยเลี้ยงค่าพาหนะ และค่าที่พักให้แก่ครูที่ไปอบรมทางวิชาการ

ยูเนสโก (UNESCO, 1992: p.66) ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในระดับมัธยมศึกษาได้สรุปปัญหาการใช้หลักสูตรของประเทศในทวีปเอเชีย ซึ่งได้แก่ประเทศอัฟกานิสถาน บังคลาเทศ อินเดีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และศรีลังกว่าปัญหาการใช้หลักสูตรเป็นปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนเอกสาร หลักสูตรของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมครูเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร และขาดการติดตามผลการใช้หลักสูตรของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมครูเกี่ยวกับหลักสูตร ขาดประสิทธิภาพ ขาดแคลนเอกสารหลักสูตรตำราเรียนไม่ทันสมัย ขาดแคลนหนังสืออ่านประกอบ ประการสุดท้ายคือศูนย์พัฒนาหลักสูตรขาดการวางแผนที่ดีในการนำหลักสูตรไปใช้

แอกเท (Agthe,1979) ได้ทำการวิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทและหน้าที่ของครูใหญ่และครู
ในงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูใหญ่และครูน้อยยอมรับว่างานปรับปรุงการเรียนการสอนต้องทำเป็นคณะโดยให้
ทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกัน
2. ครูใหญ่ทำหน้าที่บริหารงานอื่น ๆ มากเกินไป ควรให้ความสำคัญในการนิเทศการศึกษา
3. ครูใหญ่และครูน้อยมีความเห็นตรงกันว่า โครงการสอนของอำเภออิทธิพลต่อการให้
หลักสูตรในโรงเรียน
4. นวัตกรรมและเทคโนโลยีมีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงแสดงบทบาทของครูใหญ่
จากผู้สั่งการมาเป็นผู้ประสานงาน และมีการทำงานเป็นคณะมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจะเห็นว่า การบริหารงานวิชาการ
หรือดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาชั้นยังมีปัญหาอุปสรรค ข้อบกพร่องต่าง ๆ ควรที่จะ
ได้รับการปรับปรุงแก้ไข ในการพัฒนาหลายประการและตามข้อขอยการบริหารงานวิชาการของ
กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ 4 ด้าน ได้แก่ หลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดกิจกรรม
การเรียนการสอน การนิเทศภายใน และการวัดผลและประเมินผล มีผลต่อการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียน จึงนำมาเป็นแนวคิดในการวิจัยการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ในครั้งนี้ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานวิชาการ
ซึ่งถือว่ามีมีความสำคัญเป็นงานหลักของโรงเรียนดำเนินไปอย่างราบรื่นส่งผลต่อการพัฒนาประเทศได้
ในส่วนหนึ่งทั้งในปัจจุบันและอนาคตสืบต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือข้าราชการครูโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำนวน 10 คน โดยผู้วิจัยได้ใช้ประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามของนางสาวจรีนันท์ นาคมอญ เรื่องปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านท้องคู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 แล้วนำมาปรับปรุงเพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) เกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา ใน 4 ด้าน ของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert), อ้างถึง พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2542: 107 - 108) มีน้ำหนัก 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีระดับการบริหารมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับการบริหารมาก
- 3 หมายถึง มีระดับการบริหารปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับการบริหารน้อย
- 1 หมายถึง มีระดับการบริหารน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบโครงสร้างของการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา

2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์ขอบเขตของการศึกษาการบริหารงานวิชาการ และศึกษาแบบสอบถามของนางสาวจิรพันธ์ นาคมอญ เรื่องปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านทองคั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มาปรับปรุงข้อคำถามให้สอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหา

3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่อกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ (แผน ข) เพื่อพิจารณาตรวจสอบ แก้ไข ปรับให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน คือ นายจำเริญงามซิม ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองกันยา นายนพพล เลิศประไพ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสีลัง และนายบุญช่วย หน่อแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนปากคลองชวดใหญ่ ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ปรับข้อคำถามตามเนื้อหาของแต่ละข้อคำถามและนำข้อคำถามมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง:IOC โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาคำถามแต่ละข้อ ดังนี้

+ 1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อความตรงตามประเด็นของเนื้อหา

0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความตรงตามประเด็นของเนื้อหา

- 1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อความไม่ตรงตามประเด็นของเนื้อหา

แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยเป็นที่ยอมรับได้ ต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540:117) ซึ่งผลการวิเคราะห์ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้ดัชนีความสอดคล้องมีค่าระหว่าง 0.67-1.00 จำนวน 54 ข้อ

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุง ทดลองหาความเชื่อมั่น (Reliability) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มเดียวกับกลุ่มที่ผู้วิจัยกำหนด จำนวน 30 คน นำผลที่ได้มาตรวจสอบคุณภาพด้วยการหาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98

6. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและข้าราชการครูของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบแล้วไปใช้กับข้าราชการครูโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยดำเนินการดังนี้

1. ขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อขออนุญาตจากผู้จากผู้อำนวยการโรงเรียนคลองกันยาเพื่อเก็บข้อมูล
2. ชี้แจงเบื้องต้นกับผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ข้าราชการครูของโรงเรียนคลองกันยา พร้อมทำหนังสือชี้แจงโดยแนบกับแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายข้อ เพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยของคะแนนปัญหาไปแปลความหมาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ค่าร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย (μ)
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ไปหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 นำแบบสอบถามของผู้ตอบไปวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายด้าน นำค่าเฉลี่ยของคะแนนการบริหารงานวิชาในแต่ละด้านไปแปลความหมาย พร้อมสรุปเป็นรายด้านและโดยรวม และนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์คะแนนค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 100) กำหนดเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยไว้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีระดับการบริหารมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีระดับการบริหารมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีระดับการบริหารปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีระดับการบริหารน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีระดับการบริหารน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงใช้สัญลักษณ์ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

- N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
 μ แทน ค่าเฉลี่ย
 σ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งขั้นตอนเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ใน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน และด้านวัดผลประเมินผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ข้าราชการครูโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 2 จำนวน 10 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 10 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปผลได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
	(N)	
1. เพศ		
- ชาย	4	40.00
- หญิง	6	60.00
รวม	10	100.00
2. อายุ		
- ต่ำกว่า 30 ปี	1	10.00
- 31 - 40 ปี	-	-
- 41 - 50 ปี	6	60.00
- มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	3	30.00
รวม	10	100.00
3. ระดับการศึกษา		
- ปริญญาตรี	8	80.00
- สูงกว่าปริญญาตรี	1	10.00
- ปริญญาโท	1	10.00
รวม	10	100.00
4. ประสบการณ์ในการทำงาน		
- น้อยกว่า 25 ปี	7	70.00
- 25 ปีขึ้นไป	3	30.00
รวม	10	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 6 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 60.00 และเพศชายน้อยที่สุด จำนวน 4 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 40.00 มีอายุมากที่สุด 41-50 ปี มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาอายุมากกว่า 50 ปี ขึ้นไป มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และอายุน้อยที่สุดต่ำกว่า 30 ปี มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ระดับการศึกษาสูงที่สุดปริญญาตรี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมาสูงกว่าปริญญาตรี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และระดับการศึกษาน้อยที่สุดปริญญาโท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ประสบการณ์ในการทำงานมากที่สุดน้อยกว่า 25 ปี จำนวน 7 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 70.00 และประสบการณ์ในการทำงานน้อยที่สุด 25 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 30.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมและผลการวิเคราะห์ จำแนกเป็นรายด้าน สรุปผลได้ดังตารางที่ 2 – 6

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวม

การศึกษการบริหารงานวิชาการ	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	3.04	0.70	ปานกลาง	3
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.29	0.78	ปานกลาง	1
3. ด้านการนิเทศภายใน	3.15	0.73	ปานกลาง	2
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	2.98	0.85	น้อย	4
รวมเฉลี่ย	3.12	0.77	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 2 พบว่าการศึกษการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.12 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับการบริหารมากที่สุดคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.29 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ด้านการนิเทศภายใน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.15 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.04 อยู่ในระดับปานกลาง และด้านที่มีระดับการบริหารน้อยที่สุดคือ ด้านการวัดผลและประเมินผล ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.98 อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการศึกษาการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมาย และโครงสร้างของหลักสูตร	3.00	0.47	ปานกลาง	8
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวดำเนินการของ หลักสูตร	2.90	0.74	ปานกลาง	9
3. การกำหนดนโยบายในการนำหลักสูตรไปใช้ของ โรงเรียน	2.90	0.57	ปานกลาง	10
4. การวางแผนในการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุตาม เจตนารมณ์ของหลักสูตร	2.80	0.42	ปานกลาง	12
5. การกระตุ้นชี้้นำให้ครูนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการ เรียนการสอน	2.70	0.67	ปานกลาง	13
6. ความสามารถแก้ปัญหาที่เกิดจากการนำหลักสูตร ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	2.80	0.79	ปานกลาง	11
7. การจัดหาหลักสูตรให้สอดคล้องกับชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมของแต่ละท้องถิ่น	3.10	0.74	ปานกลาง	5
8. การหาเอกสารประกอบในการจัดทำแผนการจัดการ เรียนรู้	3.40	0.70	ปานกลาง	1
9. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของครู	3.00	0.67	ปานกลาง	7
10. การส่งเสริมให้ผู้ปกครองนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมา มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น	3.10	1.10	ปานกลาง	4
11. การจัดให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมใน การวางแผนหลักสูตร	3.30	0.67	ปานกลาง	3
12. การสนับสนุนให้ครูทำการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อ ปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษา	3.40	0.52	ปานกลาง	2

ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
13. การประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเมื่อสิ้นปีการศึกษา	3.10	0.74	ปานกลาง	6
รวมเฉลี่ย	3.04	0.70	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 3 พบว่าการศึกษากาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทรปราการ เขต 2 ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.04 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับการบริหารมากที่สุด คือ การหาเอกสารประกอบในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.40 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การสนับสนุนให้ครูทำการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.40 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การจัดให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตร ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.30 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การส่งเสริมให้ผู้ปกครองนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.10 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การจัดหาหลักสูตรให้สอดคล้องกับชีวิต เศรษฐกิจและสังคมของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.10 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเมื่อสิ้นปีการศึกษา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.10 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของครู ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.00 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.00 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวดำเนินการของหลักสูตร ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.90 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การกำหนดนโยบายในการนำหลักสูตรไปใช้ของโรงเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.90 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ความสามารถแก้ปัญหาที่เกิดจากการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.80 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การวางแผนในการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.80 อยู่ในระดับปานกลาง และข้อที่มีระดับการบริหารน้อยที่สุด คือ การกระตุ้นชี้แนะให้ครูนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.70 อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการศึกษาการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
14. การจัดและการพัฒนาการเรียนการสอนให้ เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	3.20	0.79	ปานกลาง	11
15. การจัดครูเข้าสอนตามความรู้ความสามารถ	3.70	0.67	มาก	1
16. การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการ ดำรงชีวิต เศรษฐกิจสังคมแต่ละท้องถิ่น	3.10	0.57	ปานกลาง	13
17. การส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้น นักเรียนเป็นสำคัญ	3.40	1.07	ปานกลาง	4
18. การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นสื่อในการจัดการ เรียนการสอน	3.50	0.85	มาก	2
19. การจัดบริการสื่อการเรียนการสอนสำหรับครู	3.10	0.88	ปานกลาง	12
20. การจัดอุปกรณ์และเครื่องมือให้นักเรียนใช้ฝึก ปฏิบัติอย่างเพียงพอ	3.30	0.95	ปานกลาง	7
21. การจัดบริการเอกสารหลักสูตรให้แก่ครู เพื่อให้ ประกอบในการจัดการเรียนการสอน	2.90	0.74	ปานกลาง	15
22. การส่งเสริมให้ใช้ห้องสมุดและสื่อไอที ใน การจัดการเรียนการสอน	3.20	1.03	ปานกลาง	10
23. การใช้เทคนิคการสอนใหม่ ๆ ของครู	3.50	0.53	มาก	3
24. การจัดสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียนให้บรรลุผล การเรียนรู้ที่คาดหวัง	3.00	0.82	ปานกลาง	14
25. การส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียน	3.30	0.67	ปานกลาง	8
26. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครู	3.40	0.70	ปานกลาง	5
27. การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนรู้	3.40	0.70	ปานกลาง	6

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
28. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนและชุมชน	3.30	0.67	ปานกลาง	9
รวมเฉลี่ย	3.29	0.78	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 4 พบว่าการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.29 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับการบริหาร มากที่สุด คือ การจัดครูเข้าสอนตามความรู้ความสามารถ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.70 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.50 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การใช้เทคนิคการสอนใหม่ๆ ของครู ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.50 อยู่ในระดับ มาก รองลงมาคือ การส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.40 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครู ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.40 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.40 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การจัดอุปกรณ์และเครื่องมือให้นักเรียน ใช้ฝึกปฏิบัติอย่างเพียงพอ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.30 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การส่งเสริมให้ครู ทำการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.30 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การพัฒนา แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนและชุมชน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.30 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การส่งเสริมให้ใช้ห้องสมุดและสื่อไอที ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.20 อยู่ในระดับ ปานกลาง รองลงมาคือ การจัดและการพัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.20 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การจัดบริการสื่อการเรียนการสอน สำหรับครู ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.10 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เศรษฐกิจสังคมแต่ละท้องถิ่น ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.10 อยู่ในระดับ ปานกลาง รองลงมาคือ การจัดสอนซ่อมเสริมให้แก่ให้นักเรียนให้บรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.00 อยู่ในระดับปานกลาง และข้อที่มีระดับการบริหารน้อยที่สุด คือ การจัดบริการ เอกสารหลักสูตรให้แก่ครู เพื่อใช้ประกอบในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.90 อยู่ในระดับ ปานกลาง

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการศึกษาการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
ด้านการนิเทศภายใน

ด้านการนิเทศภายใน	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
29. การกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการนิเทศภายในของโรงเรียน	3.10	0.57	ปานกลาง	7
30. การให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน	3.10	0.57	ปานกลาง	8
31. การจัดให้มีการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ได้รับมอบหมาย	3.10	0.57	ปานกลาง	9
32. การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนิเทศซึ่งกันและกัน	2.90	0.74	ปานกลาง	13
33. การกำหนดตารางการนิเทศภายในโรงเรียน	3.00	0.94	ปานกลาง	10
34. การใช้ผลการนิเทศเพื่อการปรับปรุงและแก้ปัญหาการเรียนการสอน	3.30	0.48	ปานกลาง	4
35. การเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อทราบปัญหา ด้านการจัดการเรียนการสอนแก่ครู	3.10	0.74	ปานกลาง	5
36. การเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อให้คำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอนแก่ครู	3.10	0.74	ปานกลาง	6
37. การชี้แจงถึงจุดอ่อนในการสอนของครูภายหลังการสังเกตการสอน	3.30	0.82	ปานกลาง	2
38. การชี้แจงถึงจุดเด่นในการสอนของครูภายหลังการสังเกตการสอน	3.30	0.82	ปานกลาง	3
39. การจัดทำเอกสารทางวิชาการเผยแพร่แก่ครู	3.70	0.82	มาก	1
40. การเลือกใช้เครื่องมือในการนิเทศเพื่อให้เกิดการนิเทศเกิดประสิทธิภาพสูงสุด	3.00	0.67	ปานกลาง	11
41. การให้ครูได้มีโอกาสเยี่ยมชมโรงเรียนตัวอย่างที่มีผลงานดีเด่น เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน	2.90	0.88	ปานกลาง	12
รวมเฉลี่ย	3.15	0.73	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 5 พบว่าการศึกษากิจการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ด้านการนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.15 เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีระดับการบริหารมากที่สุด คือ การจัดทำเอกสารทางวิชาการเผยแพร่แก่ครู ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.70 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การชี้แจงถึงจุดอ่อนในการสอนของครูภายหลังการสังเกตการณ์สอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.30 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การชี้แจงถึงจุดเด่นในการสอนของครูภายหลังการสังเกตการณ์สอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.30 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การใช้ผลการนิเทศเพื่อการปรับปรุงและแก้ปัญหาการเรียนการสอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.30 อยู่ในระดับ ปานกลาง รองลงมาคือ การเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อทราบการบริหารด้านการจัดการเรียนการสอนแก่ครู ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.10 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อให้คำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอนแก่ครู ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.10 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการนิเทศภายในของโรงเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.10 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.10 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การจัดให้มีการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.10 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การกำหนดตารางการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.00 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การเลือกใช้เครื่องมือในการนิเทศเพื่อให้การนิเทศเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.00 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การให้ครูได้มีโอกาสเยี่ยมชมโรงเรียนตัวอย่างที่มีผลงานดีเด่น เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.90 อยู่ในระดับปานกลาง และข้อที่มีระดับการบริหารน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนิเทศซึ่งกันและกัน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.90 อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการศึกษาการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
ด้านการวัดผลและประเมินผล

ด้านการวัดผลและประเมินผล	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
42. การศึกษาระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการ ประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2546	2.60	0.70	ปานกลาง	13
43. การวางแผนในการประเมินวัดผลและประเมินผล ให้ครอบคลุมผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	2.70	0.95	ปานกลาง	12
44. การกำหนดเกณฑ์การผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.00	0.94	ปานกลาง	5
45. การแจ้งให้นักเรียนทราบผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง วิธีการประเมินผล เกณฑ์การผ่านจุดประสงค์การ เรียนรู้และเกณฑ์การผ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้	2.70	1.25	ปานกลาง	11
46. การเลือกใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ ครอบคลุมผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	2.90	0.74	ปานกลาง	7
47. การเลือกใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและลักษณะของ การจัดประสบการณ์เรียนรู้	3.00	0.67	ปานกลาง	6
48. การส่งเสริมให้ครูประเมินผลก่อนสอนและหลังการ เรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน	2.90	0.74	ปานกลาง	8
49. การประเมินผลเป็นระยะ ๆ ตามผลการเรียนของ นักเรียนเพื่อหาทางช่วยนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.30	0.67	ปานกลาง	3
50. การประเมินผลเป็นระยะ ๆ ตามผลการเรียนรู้ที่ คาดหวังที่กำหนดในสมุดประจำชั้น	2.80	0.79	ปานกลาง	10

ด้านการวัดผลและประเมินผล	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
52. การวัดผลและประเมินผลให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้	3.30	0.95	ปานกลาง	2
53. การส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง	3.20	0.79	ปานกลาง	4
54. การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล	3.50	0.97	ปานกลาง	1
รวมเฉลี่ย	2.98	0.85	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 6 พบว่าการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ด้านการวัดผลและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.98 เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีระดับการบริหารมากที่สุด คือ การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.50 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การวัดผลและประเมินผลให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.30 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การประเมินผลเป็นระยะ ๆ ตามผลการเรียนของนักเรียนเพื่อหาทางช่วยนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.30 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.20 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การกำหนดเกณฑ์การผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.00 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การเลือกใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและลักษณะของการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.00 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ครอบคลุมผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.90 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การส่งเสริมให้ครูประเมินผลก่อนสอนและหลังการเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.90 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การนำผลที่ได้จากการวัดผลและประเมินผลการเรียนไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูและนักเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.90 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การประเมินผลเป็นระยะ ๆ ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดในสมุดประจำชั้น ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.80 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การแจ้งให้นักเรียนทราบผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง วิธีการประเมินผล เกณฑ์การผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้และเกณฑ์การผ่านกลุ่มสาระ

การเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.70 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การวางแผนในการประเมินวัดผล และประเมินผลให้ครอบคลุมผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.70 อยู่ในระดับปานกลาง และข้อที่มีระดับการบริหารน้อยที่สุด คือ การศึกษาระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2546 ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.60 อยู่ในระดับปานกลาง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ใน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน และด้านการวัดผลและประเมินผล

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สรุปดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของข้าราชการครูโรงเรียนคลองกันยา ส่วนมากที่สุดเป็นเพศหญิง จำนวน 6 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 60.00 และน้อยที่สุดเป็นเพศชาย จำนวน 4 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 40.00 มีอายุมากที่สุด อายุ 41-50 ปี มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 อายุรองลงมามากกว่า 50 ปี ขึ้นไป มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และน้อยที่สุดอายุต่ำกว่า 30 ปี มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ระดับการศึกษามากที่สุด ปริญญาตรี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมาสูงกว่าปริญญาตรี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และน้อยที่สุดปริญญาโท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ประสบการณ์ในการทำงานมากที่สุด น้อยกว่า 25 ปี จำนวน 7 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 70.00 และประสบการณ์ในการทำงานน้อยที่สุด 25 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 30.00

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พิจารณาผลการวิจัยโดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการวัดผลและเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า

1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับการบริหารมากที่สุดคือ การจัดครูเข้าสอนตามความรู้ความสามารถ สำหรับข้อที่มีระดับการบริหารน้อยที่สุด คือ การจัดบริการเอกสารหลักสูตรให้แก่ครู เพื่อให้ประกอบในการจัดการเรียนการสอน

2. ด้านการนิเทศภายใน มีการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับการบริหารมากที่สุดคือ การจัดทำเอกสารทางวิชาการเผยแพร่แก่ครู สำหรับข้อที่มีระดับการบริหารน้อยที่สุดคือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนิเทศซึ่งกันและกัน

3. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับการบริหารมากที่สุดคือ การหาเอกสารประกอบในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ สำหรับข้อที่มีระดับการบริหารน้อยที่สุดคือ การกระตุ้นนำให้ครูนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4. ด้านการวัดผลและประเมินผล มีการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับการบริหารมากที่สุดคือ การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล สำหรับข้อที่มีระดับการบริหารน้อยที่สุดคือ การศึกษาระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2546

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีประเด็นจะขอนำมาอภิปรายดังนี้ การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา พบว่า ภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดผลและการประเมินผล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา ข้าราชการครูหลายท่านปฏิบัติหน้าที่ที่โรงเรียนนี้ เป็นระยะเวลายาวนาน ฉะนั้นทำให้ไม่เกิดข้อปัญหา อาจเป็นเพราะว่าเกิดจากความเคยชินหรือประเพณีปฏิบัติ ส่งผลให้ไม่เห็นข้อปัญหาที่เกิดขึ้นหรืออาจเนื่องมาจากสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ จึงทำให้ผลการวิจัยออกมาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิศิษฐ์ ปัดกันภัย (2546:62-68) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา อำเภอเมืองระยอง พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนิเทศการศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตรา เจริญวงศ์ (2544) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอแกลง จังหวัดระยอง ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านนิเทศการเรียนการสอน

ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านนิเทศการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียน เป็นงานหลักเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ตลอดจนกิจกรรม และการวัดผล การศึกษาหรือการเลื่อนชั้น จึงเป็นงานที่รับผิดชอบต่อคุณภาพของพลเมือง ซึ่งผู้บริหาร ต้องตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการบริหารงานด้านวิชาการ (องค์การ อินทรมิพรรย์, 2532 : 161-62)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในเรื่องการศึกษากิจการการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ควรให้ความช่วยเหลือดูแล และสนับสนุนส่งเสริมในด้านการบริหารงานวิชาของโรงเรียนคลองกันยา
2. ผู้บริหารโรงเรียน ควรศึกษากิจการการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เพื่อจะสนับสนุน กำกับ ดูแล อีกทั้งยังมีส่วนให้การพัฒนาบุคลากร ในการพัฒนาการบริหารงานด้านวิชาการ
3. ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญสัมพันธ์กับชุมชน โดยการดึงเอาศักยภาพของคนในชุมชน มีส่วนสำคัญในอันที่จะทำให้การพัฒนาการบริหารงานด้านวิชาการ
4. ข้อเสนอแนะสำหรับครูเป็นเสมือนกลไกหนึ่ง ในการทำให้การพัฒนาการบริหารงาน ด้านวิชาการโรงเรียนบรรลุเป้าหมายนั้น จำต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน คลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เพื่อเป็นข้อมูล ในการวางแผนพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น
2. ควรศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ในด้านอื่นต่อไป
3. ควรมีการศึกษาระบบการและรูปแบบวิจัยในเรื่องเดิมแต่เปลี่ยนตัวแปรอิสระ ให้หลากหลายขึ้น หรือเปลี่ยนพื้นที่ในการวิจัย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ.(2545). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ก.พล 1996.
- ศึกษาศึกษา, กระทรวง.(2548). มหกรรมวิชาการการศึกษาขั้นพื้นฐาน "คุณภาพเด็กไทยในอนาคต". กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กาญจนา ไชยพันธ์. (2544), พฤษภาคม. "แนวคิดจิตวิทยาของโรเจอร์กับการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง". วารสารวิชาการ.4(5) : 7
- กรมวิชาการ. (2542). การประเมินผลจากสภาพจริง พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว
- (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. นนทบุรี: ไทยร่วมเกล้า
- (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- (2545). แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว
- (2545). แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว
- โกวิท วรพิพัฒน์.(2540). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว
- เฉลิมชัย อากาศสุวรรณ .(2540). การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติในจังหวัดสงขลา วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช.(2540). การพัฒนาเพิ่มสะสมงานในการประเมินตามสภาพจริง วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- ชาญชัย ยมดิษฐ์.(2543). "การบริหารและการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง". ในเอกสารประกอบการสัมมนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ.
- ชาติรี สำราญ.(ม.ป.ป). จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรีสุชาติ.

- ทิตินา แคมมณี. (2542). พฤษภาคม. การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
โมเดลชิปปา (CIPPA MODEL). วารสารวิชาการ. 2(5) : 4
- อํารง บัวศรี. (2545). ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
พัฒนาการศึกษา.
- บัญชา นามปาน.(2542). ปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาของการบริหารงานด้านวิชาการ
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 9.รายงานการศึกษาค้นคว้า
อิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บรรพต สุวรรณประเสริฐ.(2544). การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 2.
เชียงใหม่ : แสงศิลป์.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์.(2545). คู่มือการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.
กรุงเทพฯ : พริกหวาน กราฟฟิค.
- ประวิทย์ วงษ์แก้ว.(2546). ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2.ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- (2543). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อสารกรุงเทพ.
- ไพบุลย์ กุลมงคล.(2546). ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวัฒนานคร จังหวัด
สระแก้ว.ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา
- เยาวพา เดชะคุปต์.(2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : แม็ค
- รุจิรี ภูสาระ.(2545). การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : บুদ্ধ พอยท์.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช.(2542). การพัฒนาหลักสูตรสานต่อท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : เลิฟแอนด์ ลิฟ
เพรส.
- วิศิษฐ์ ปิดกั้นภัย.(2546). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองระยอง ปริญญาานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิเศษ ชิดวงศ์.(2544). มีนาคม. "การศึกษาขั้นพื้นฐาน" วารสารวิชาการ.4 (3) : 5-6
- ส. วาสนา ประवालพุกษ์. (2544). หลักการและเทคนิคการประเมินทางการศึกษา.
- สุจิตรา เจริญวงศ์.(2544). การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแกลง จังหวัดระยอง.
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สุณี ทรัพย์ประเสริฐ.(2547). การประเมินคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี. ปรินูญานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุดาวรรณ พานิชสุขไพศาล.(2539). ความพึงพอใจของครูต่องิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนในเครือ เซนต์ปอลเดอชาร์ต. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุมาลี จันทร์ชลอ.(2542). การวัดและประเมินผล. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ.(2544). **เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : หจก. ภาพพิมพ์
- สมนึก นนธิจันทร์.(2542). การเรียนการสอน การวัดและประเมินผลจากสภาพจริงของผู้เรียน โดยใช้ Portfolio. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน.2540. **เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตรฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา คู่มือปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน**. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- .(2540). การวัดและประเมินผลสภาพที่แท้จริงของนักเรียน.กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- .(2541). **เอกสารประกอบการอบรมชุดฝึกอบรมผู้บริหารระดับสูง**.กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว
- .(2541). **ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง พุทธิกรรมศาสตร์ เล่ม 6,เล่ม 8, เล่ม 9**.กรุงเทพฯ : คัมปาย อิมเมจจิ่ง.
- .(2544). **เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษา คู่มือปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน**.กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- .(2545). **คู่มือดำเนินการพัฒนาบุคลากรเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งสายงานผู้บริหารในสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ**.กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- .(2545). **เอกสารประกอบการศึกษาด้วยตนเอง หลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา**.กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- อัญชลี ไพร์ทอง.(2544). การนิเทศการศึกษา.กรุงเทพฯมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์,(2542).วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์,พิมพ์ครั้งที่ 7
กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.

คลองกันยา.โรงเรียน.(2549).รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา.สมุทรปราการ : โรงเรียน
คลองกันยา.

คลองกันยา.โรงเรียน.(2547).แผนกลยุทธ์โรงเรียนคลองกันยา.สมุทรปราการ : โรงเรียนคลอง
กันยา.

Agthe, R.R. (1979, December). The elementary principals perception of their own and
teacher rails in curriculum decision making.Dissertation Abstracts
International,40(6),3067-A.

Beauchamp,George. A. (1981). A Curriculum Theory 4 th ed. Illinois : F.E. Peacock
Pubisher.

Cave.(1992). Technology in school : A handbook of practical approaches and ideas.
London : Routledge & Kegan Paul.

Chester, N.M.(1996). An introduction to school administration : Selected reading.
New York : Mcmillan Company.

Cronbach, L. J. (1990) . Essentials of Psychological Testing. 3 rd ed. New York :
Harper and Row Publishers.

Good, C. V. (1974). Dictionary of education (3rd ed.) . New York : Harper Collins.

Harris, Ben M. (1985) . Supervisory Behavior in Education. 3 rd ed. Englewood
Cliffs, New Jersey : Prentice – Hall.

Kenneth,Hensen T. (1995). Curriculum Development for Education Reform. New York :
Addison – Wesley Educational Publisher.

Oliva P. F. (1992). Developing the Curriculum. 3 rd ed. New York : Harper Collins.

Sergiovanni, Thomas J. & Starratt, Robert J. (1988). Emerging Pattern of Supervision
: Human Perspective. New York : – Hill.

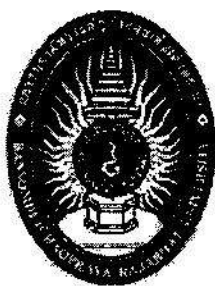
Sergiovanni, Thomas J. & others. (1980). Educational Governance and Administration.
New Jersey : Prentice – Hall.

UNESCO Principal Regional Office for Asia and the Pacific.(1992). **Education in Asia and the Pacific : Reviews reports and notes** , number 26. New York : Harper Collins.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ 0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

20 สิงหาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผอ.จำเริญ งามซิม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวพรทิพย์ สุขจิต นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันกำลังทำวิทยานิพนธ์ (แผน) ข เรื่อง "การศึกษากิจการงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2"

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าวของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ ใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5040

โทรสาร 0-2472-5412

ที่ ศธ 0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญบุรี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

20 สิงหาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผอ.บุญช่วย หน่อแก้ว

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวพรทิพย์ สุขจิตต์ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันกำลังทำวิทยานิพนธ์ (แผน) ข เรื่อง "การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2"

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าวของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ ใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

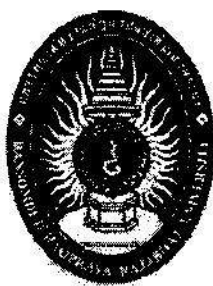
ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5040

โทรสาร 0-2472-5412

ที่ ศธ 0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงศิริบุญศรี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

20 สิงหาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผอ.นพพล เลิศประไพ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวพรทิพย์ สุขจิตต์ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันกำลังทำวิทยานิพนธ์ (แผน) ข เรื่อง "การศึกษากิจการบ้านวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2"

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าวของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ ใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5040

โทรสาร 0-2472-5412

ภาคผนวก ข

หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ.0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

1 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถาม เพื่อการวิจัย

เรียน นายจำเริญ งามชื่น ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองกันยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด

ด้วยนางสาวพรทิพย์ สุขจิต เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา ได้เสนอวิทยานิพนธ์ (แผน ข) เรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จึงใคร่ขอความร่วมมือมายังท่าน ขออนุญาตแจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้ประสบความสำเร็จไปได้ด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5000

โทรสาร 0-2472-5712

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนคลองกันยา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อถามเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานวิชาการเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อใด ๆ ต่อการปฏิบัติงานของท่านหรือต่อผู้ใด ผู้วิจัยจะสงวนคำตอบของท่านไว้เป็นความลับ

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำนวน 54 ข้อ

ตอนที่ 1

กรุณาทำเครื่องหมาย ลงใน (/) หน้าข้อความเกี่ยวกับตัวของท่านเองตามความเป็นจริง

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุ

( ) ต่ำกว่า 30 ปี

( ) 31 – 40 ปี

( ) 41 – 50 ปี

( ) มากกว่า 50 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

( ) ปริญญาตรี

( ) สูงกว่าปริญญาตรี

( ) ปริญญาโท

4. ประสบการณ์ในการทำงาน

( ) น้อยกว่า 25 ปี

( ) 25 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองกันยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 รวม 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน และด้านการวัดผลและประเมินผล

ในการตอบแบบสอบถามนี้ขอให้ท่านพิจารณาการบริหารงานวิชาการที่เกิดขึ้นกับท่านในแต่ละข้อแล้วกาเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับการบริหารตามสภาพที่เป็นจริงดังนี้

มีระดับการบริหารมากที่สุด	ให้กาเครื่องหมาย / ลงในช่องมากที่สุด
มีระดับการบริหารมาก	ให้กาเครื่องหมาย / ลงในช่องมาก
มีระดับการบริหารปานกลาง	ให้กาเครื่องหมาย / ลงในช่องปานกลาง
มีระดับการบริหารน้อย	ให้กาเครื่องหมาย / ลงในช่องน้อย
มีระดับการบริหารน้อยที่สุด	ให้กาเครื่องหมาย / ลงในช่องน้อยที่สุด

ข้อ	การศึกษาการบริหารงานวิชาการ	ระดับการบริหาร				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมายและ โครงสร้างของหลักสูตร					
2.	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวดำเนินการของหลักสูตร					
3.	การกำหนดนโยบายในการนำหลักสูตรไปใช้ของโรงเรียน					
4.	การวางแผนในการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุตาม เจตนารมณ์ของหลักสูตร					
5.	การกระตุ้นชี้แนะให้ครูนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียน การสอน					
6.	ความสามารถแก้ปัญหาที่เกิดจากการนำหลักสูตรไปใช้ ในการจัดการเรียนการสอน					
7.	การจัดหาหลักสูตรให้สอดคล้องกับชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมของแต่ละท้องถิ่น					
8.	การหาเอกสารประกอบในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้					
9.	การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของครู					
10.	การส่งเสริมให้ผู้ปกครองนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมามีส่วน ร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น					
11.	การจัดให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการ วางแผนหลักสูตร					
12.	การสนับสนุนให้ครูทำภาควิเคราะห์หลักสูตรเพื่อปรับปรุง หลักสูตรของสถานศึกษา					
13.	การประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการ สอนเมื่อสิ้นปีการศึกษา					

ข้อ	การศึกษาการบริหารงานวิชาการ	ระดับการบริหาร				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
14.	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดและการพัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
15.	การจัดครูเข้าสอนตามความรู้ความสามารถ					
16.	การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมแต่ละท้องถิ่น					
17.	การส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียน เป็นสำคัญ					
18.	การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นสื่อในการจัดการเรียนการ สอน					
19.	การจัดบริการสื่อการเรียนการสอนสำหรับครู					
20.	การจัดอุปกรณ์และเครื่องมือให้นักเรียนใช้ฝึกปฏิบัติอย่าง เพียงพอ					
21.	การจัดบริการเอกสารหลักสูตรให้แก่ครู เพื่อให้ประกอบใน การจัดการเรียนการสอน					
22.	การส่งเสริมให้ใช้ห้องสมุดและสื่อ ใด ที่ ในการจัดการเรียน การสอน					
23.	การใช้เทคนิคการสอนใหม่ ๆ ของครู					
24.	การจัดสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียนให้บรรลุผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง					
25.	การส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียน					
26.	การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครู					
27.	การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้					
28.	การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนและชุมชน					

ข้อ	การศึกษาการบริหารงานวิชาการ	ระดับการบริหาร				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
29.	ด้านการนิเทศภายใน การกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการนิเทศภายในของโรงเรียน					
30.	การให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน					
31.	การจัดให้มีการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ได้รับมอบหมาย					
32.	การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนิเทศซึ่งกันและกัน					
33.	การกำหนดตารางการนิเทศภายในโรงเรียน					
34.	การใช้ผลการนิเทศเพื่อการปรับปรุงและแก้ปัญหาการเรียนการสอน					
35.	การเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อทราบปัญหา ด้านการจัดการเรียนการสอนแก่ครู					
36.	การเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อให้คำแนะนำ ด้านการจัดการเรียนการสอนแก่ครู					
37.	การชี้แจงถึงจุดอ่อนในการสอนของครูภายหลังการสังเกตการสอน					
38.	การชี้แจงถึงจุดเด่นในการสอนของครูภายหลังการสังเกตการสอน					
39.	การจัดทำเอกสารทางวิชาการเผยแพร่แก่ครู					
40.	การเลือกใช้เครื่องมือในการนิเทศเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด					
41.	การให้ครูได้มีโอกาสเยี่ยมชมโรงเรียนตัวอย่างที่มีผลงานดีเด่น เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน					

ข้อ	การศึกษาการบริหารงานวิชาการ	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
42.	ด้านการวัดผลและประเมินผล การศึกษาระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2546					
43.	การวางแผนในการประเมินวัดผลและประเมินผลให้ครอบคลุมผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
44.	การกำหนดเกณฑ์การผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้					
45.	การแจ้งให้นักเรียนทราบผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง วิธีการประเมินผล เกณฑ์การผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้และเกณฑ์การผ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้					
46.	การเลือกใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ครอบคลุมผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
47.	การเลือกใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและลักษณะของการจัดประสบการณ์เรียนรู้					
48.	การส่งเสริมให้ครูประเมินผลก่อนสอนและหลังการเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน					
49.	ความสามารถของครูในการวิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียนเพื่อหาทางช่วยนักเรียนเป็นรายบุคคล					
50.	การประเมินผลเป็นระยะๆ ตามผลการเรียนที่คาดหวังที่กำหนดในสมุดประจำชั้น					
51.	การนำผลที่ได้จากการวัดผลและประเมินผลการเรียนไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูและนักเรียน					

ข้อ	การศึกษาการบริหารงานวิชาการ	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
52.	การวัดผลและประเมินผลให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้					
53.	การส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง					
54.	การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล					

ประวัติของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	นางสาวพรทิพย์ สุขจิต
วัน เดือน ปีเกิด	10 ธันวาคม 2498
สถานที่เกิด	ตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ
ที่อยู่ปัจจุบัน	370 หมู่ที่ 2 ตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ รหัสไปรษณีย์ 10560 โทรศัพท์ 02-338-1277
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2514	มัธยมศึกษา โรงเรียนบางพลีราษฎร์บำรุง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
พ.ศ. 2518	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2522	สมัครสอบวิชาชุดครู (พ.ม.)
พ.ศ. 2527	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) เอกพลศึกษา วิทยาลัยครูจันทระเกษม กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2549	ประกาศนียบัตรบัณฑิตการบริหารการศึกษา สาขาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนคลองกันยา 362 หมู่ที่ 2 ตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ รหัสไปรษณีย์ 10560 โทรศัพท์ / โทรสาร 02-338-1718
ตำแหน่ง	ครูชำนาญการ โรงเรียนคลองกันยา